

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ 1997

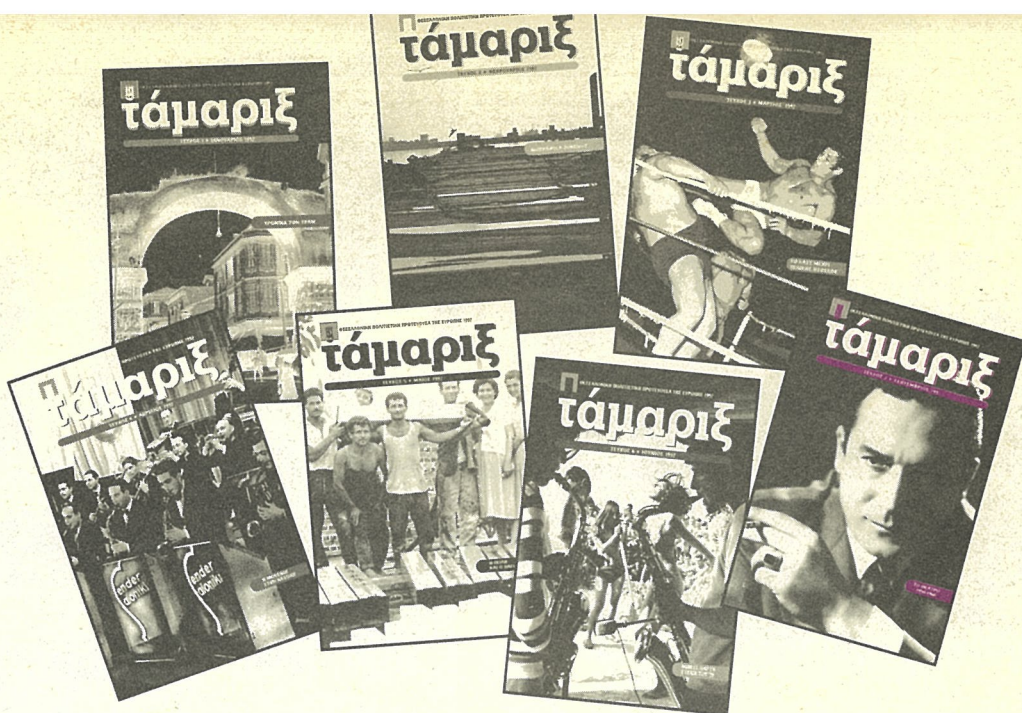
τάμαριξ

ΤΕΥΧΟΣ 8* ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1997

ΤΑ ΣΙΝΕΜΑ
ΤΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ

ΕΠΙΦΩΤΙΣΜΟΣ

Το «Τάμαριξ» είναι μηνιαίο περιοδικό που ασχολείται με την ιστορία και το βίωμα της πόλης. Βασική του επιδίωξη είναι να αναδείξει πλευρές της ιστορικής και κοινωνικής περιπέτειας της Θεσσαλονίκης που δεν έχουν ως τώρα θιγεί, σε συνδυασμό με την αίσθηση της καθημερινότητας, τη γοητεία και την ψυχή της πόλης.

Το περιοδικό «Τάμαριξ» έλαβε την ονομασία του από μικρό ομώνυμο ορμίσκο που υπήρχε μέχρι πριν λίγα χρόνια μεταξύ των οδών Μαρτίου και Μπότσαρη. Αλλά «Τάμαριξ» είναι και η βοτανολογική ονομασία του φυτού «αρμυρίδα».

Μέχρι τώρα εκδόθηκαν τα παρακάτω τεύχη:

1) ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΩΝ TRAM: Η ιστορία των τροχιοδρόμων της Θεσσαλονίκης από την ίδρυσή τους το 1893 μέχρι την κατάργησή τους κατά το 1957 και την αντικατάστασή τους από λεωφορεία. Άγνωστα ντοκουμέντα, διαδρομές, μνήμες, η σημασία των τραμ και η σύνδεσή τους με τη ζωή της πόλης, μαρτυρίες και συνεντεύξεις παλιών τροχιοδρομικών.

2) ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΙΜΕΝΟΣ: Το λιμάνι, ο ομφαλός της συμπρωτεύουσας από τον Τρωικό πόλεμο ως σήμερα. Φάσεις, σημασία του λιμένος, θεωρίες για τις παλιές τοποθεσίες και την εμπορική και στρατηγική του σημασία, ο ΟΛΘ, μαρτυρίες διοικούντων και λιμενεργατών, άγνωστο οπτικό υλικό και ντοκουμέντα, η καθημερινότητά του και η εμπλοκή του στην Ιστορία.

3) ΤΟ ΚΑΤΣ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΠΤΩΞΕΩΣ: Το κατς ως συνέχεια των παλιών πεχλιβάνηδων που πάλευαν στις πανηγύρεις ή ως παραφθορά της πάλης άρχισε να παίζεται στη Θεσσαλονίκη κατά τον μεσοπόλεμο, την εποχή του Τζιμ Λόντου, αλλά γνώρισε μεγάλες δόξες μεταπολεμικά με τον Καρπόζηλο και έσβησε κατά τη δεκαετία του ογδόντα ως το τελευταίο, μεγάλο λαϊκό θέαμα. Μαρτυρίες κατσέρς για αγώνες και δημοσιεύματα αναβιώνουν μεγαλοπρεπώς το σχετικό κλίμα της εποχής.

4) Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ: Η λαίλαπα της γερμανικής Κατοχής δεν εξόντωσε κάθε μορφή μουσικής δημιουργίας στην πόλη. Ορχήστρες σοβαρής μουσικής αλλά και τζαζ και οπερέτες και βέβαια το ρεμπέτικο με τον Τσιτσάνη αποτελούν, παράλληλα με την πείνα και τις εκτελέσεις, την παρηγορητική καθημερινότητα της Θεσσαλονίκης κατά τα μαύρα εκείνα χρόνια.

5) Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ Ο ΠΑΓΟΣ: Επί αιώνες η Θεσσαλονίκη εξυπηρετούσε τις ανάγκες της σε ψύξη με αυτοσχέδιο πάγο που κατέβαζαν πα-

γοποιοί από το Χορτιάτη. Αλλά και ο δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος, στο Μακεδονικό Μέτωπο, επηρεάστηκε από τον πάγο που έφτιαχναν με μηχανικά μέσα οι Σύμμαχοι. Τα μεγάλα παγοποιεία του Χαρίλαου και του Φιξ η σχέση της πόλης με τον πάγο, η καθημερινότητα και η Ιστορία της Θεσσαλονίκης ιδωμένη μέσα από τα εργοστάσια παγοποιίας, τους παγοποιούς και τους παγοπώλες καταγράφονται σ' αυτό το τεύχος με άγνωστα ντοκουμέντα και σπάνιο υλικό.

6) ΜΠΗΤΣ ΠΑΡΤΥ-ΣΤΕΚΙΑ ΤΟΥ '70

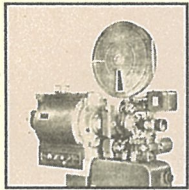
Οι χώροι στους οποίους συγκεντρώνονταν, άκουγε μουσική και χόρευε η εξεγερμένη νεολαία του '70 σημάδεψαν τις μνήμες των Θεσσαλονικέων εκείνης της γενιάς, όπως επίσης τα τραγούδια και η παρουσία των μουσικών συγκροτημάτων της εποχής: οι θρυλικοί Ολύμπιανς, οι Απ Τάιτ, οι Φόρμινγκ κι ένα σωρό άλλα σχήματα εμνευσμένα από την καταγιστική ροκ και την αισθηματική ποπ μουσική της εποχής αποτέλεσαν τους πόλους ζωής, διασκέδασης και προσανατολισμού των νέων που εκείνα τα χρόνια ζούσαν μέσα σε έναν πολιτικά βαλοσαμωμένο περίγυρο.

7) ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ 1950-1960

Η θεατρική αναγέννηση της Θεσσαλονίκης στη δεκαετία 1950-1960, εποχή κατά την οποία δημιουργούνται ντόπιοι σημαντικοί θίασοι όπως η «Μακεδονική Σκηνή» του Ιάκωβου Λεβισιάνου, το «Θέατρον Θεσσαλονίκης» της Αγγελικής Τριανταφυλλίδη, το «Νέον Θέατρον» με τον Κώστα Ζαρούκα και το «Φοιτητικό Θέατρο», παράλληλα με τις επισκέψεις των καλύτερων αθηναϊκών θιάσων στην πόλη. Νέες αίθουσες δημιουργούνται και νέοι χώροι, παίζονται έργα από το παγκόσμιο δραματολόγιο, αλλά και ελλήνων συγγραφέων, από το αρχαίο δράμα μέχρι την οπερέτα και την επιθεώρηση.

ΤΟ Β' ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΜΕΣΟΥΡΑΝΕΙ

Του Γιώργου Σκαμπαρδώνη

Τα συνοικιακά σινεμά του '60 και του '70 ήταν στην πραγματικότητα Γραφεία Ταξιδιών. Με εισιτήριο ελάχιστες δραχμές οργώναμε τις Πέντε Ηπείρους, ανεβοκατεβαίναμε τις κλίμακες των αιώνων, ήμασταν πανταχού παρόντες, έχοντας εξασφαλισμένη θέση συνοδηγού στο πούλμαν που πήγαινε στα Μεγάλα Όνειρα.

Αλλά, πάντα δεν ήταν έτσι; Ακόμα και τώρα, με τα VILLAGE CENTER. Το σινεμά ήταν και είναι πάντα το ίδιο, απλώς οι πραγματικές συνθήκες ήταν εντελώς διαφορετικές κι εξαιτίας τους έπαιρνε μυθική διάσταση η τελετή της προβολής και γίνονταν αποπλανητικά απολαυστικό ακόμα και το πιο ασήμαντο εργάκι.

Η φτώχεια θέλει καλοπέραση και το φοιτηταριό κουλτούρα. Από τους ντουμανιασμένους εξώστες των Β'προβολής κι από τις κατηφορικές πλατείες βλέπαμε με μαγεμένο μάτι τη σκόνη της αίθουσας να αιωρείται στη φωτεινή δέσμη, ο στριγκός βόγκος της μηχανής προβολής δεν μας ενοχλούσε και **χωρίς dolby surround η μαγεία ήταν δεκαπλάσια.**

Η φτώχεια ποτέ δεν έκανε κακό στο σινεμά. Απεναντίας. Η στέρηση πολλαπλασιάζει τον πόθο. Οι λάσπες της συνοικίας, το στριμωξίδι, το αναπόφευκτο κολλητήρι, το μελό, οι βρεμένες γιγαντοαφίσες στην είσοδο, το ταληράκι ή, λίγο αργότερα, το εικοσάδραχμο, η βαριά ανθρωπίλα της αίθουσας, οι παρέες με τα πέτσινα που κασκογελούσαν συνέχεια, οι γριές που μετέφραζαν, ή που διάβαζαν φωναχτά ή μια στην άλλη, δεν επηρέαζαν αρνητικά την μαγανεία του Μεγάλου Ταξιδιού. Ποσώς.

Η αφραγκία μυθοποιούσε το εισιτήριο και οι δυσκολίες ήταν το καλύτερο αιρκοντίσιον.

Τα ξύπνια φτωκόπαιδα με τη λευκή ποδιά και το καλάθι γεμάτο με ροζ και μπαγιάτικα σάντουιτς που χαμηλόφωνα, πυρετικά, ξεπουλούσαν στους διαδρόμους ακόμα και την ώρα της προβολής, οι πρωινοί που δεν έλεγαν να φύγουν, ο ψηλέας μπροστά με το ποντιακό κεφάλι, ο διπλανός που όχι σπάνια άπλωνε χέρι, ο απαίσιος φωτισμός της αίθουσας και η φθαρμένη κόπια, τίποτε, μα τίποτε δεν μπορούσε να αλλάξει την απόφαση της απόλαυσης. Δεν ήταν ότι βλέπαμε τόσο πολύ τι γίνονταν στην οθόνη, ήταν ότι ταυτόχρονα ονειρευόμασταν το Μέγα Ακατόρθωτο, οπότε δεν μας άγγιζε τίποτα. Ήμασταν διαφανείς κι ανέγγιχτοι. Μη μου άπτο.

Σ'αυτό το τελευταίο "**Τάμαριξ**", ας ξαναθυμηθούμε τα καρυδωμένα τσιγάρα κάτω απ' τις θέσεις, τις τζούρες με την κάφτρα κρυμμένη στη κούφια, τις γάτες που πέταξε ο άλλος πάνω μας από τον εξώστη ενώ παιζόταν η "Ψυχώ" τις στιγμές της σκηνης με το μαχαίρι. Ας θυμηθούμε το Ελ Πάσσο, τα Ματωμένα Κολτ. Την ελιά της Ναργκίς στο μέτωπο. Την φαλάκρα του Παπαγιαννόπουλου, τον γαλανομάτη Φαίδωνα Γεωργίτη, τα μπούπια της Γκιζέλα Ντάλι. Την Πτώση των Αετών και την Ούρσουλα Άντρες, τα Κορίτσια στους Βάλτους.

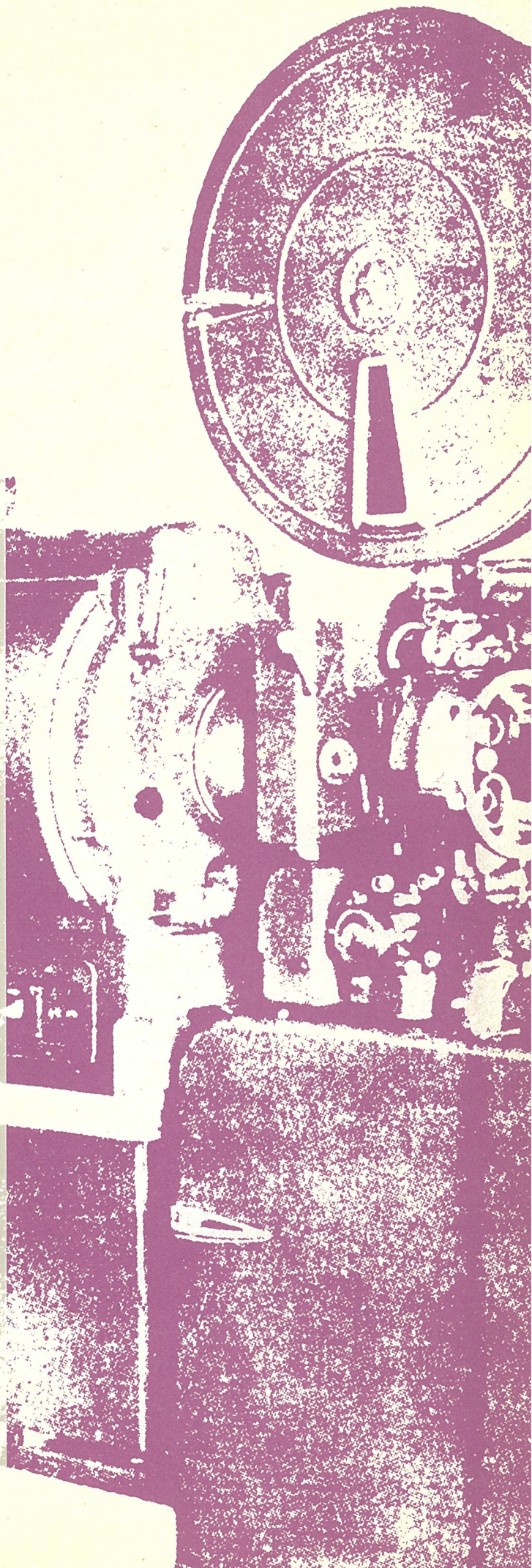
"Την Μπέργκμαν της νεότητός μας που μας χάρισε στύσεις ικανοποιητικές."

Λίγο αργότερα, φοιτητές, αρχίζει άλλη αναζήτηση:

Αίαντας και Φασμπίντερ, Φαργκάνη και Μπουνιουέλ, Βακούρα και Παζολίνι, Λέσχεις, Αϊζενστάιν, Βερνιύλερ και Φελλίνι: πάθη μεγάλου μήκους. Αλλά, χωρίς την προηγούμενη, αυθόρμητη, απλοϊκή ζέση της εφηβείας μας, την θέληση να γοητευθούμε από το ελάχιστο, να ευχαριστηθούμε παραδομένοι εξαρχής, χωρίς την πόζα του διανοούμενου.

Ηραίων, Σερίριος και Κρόνος, Αστέρια, Αύρα και Σελήνη, Άνετον, Άρια και Όσκαρ, Ακταίον, Γάνου, Ρουαγιάλ.

Το Β' προβολής μεσουρανάει. Δεκαετία '60 κι ύστερα '70 ως το '75. Η φτώχεια και η αθωότητα ποτέ δεν έκαναν κακό στο σινεμά - απεναντίας. Κι ωραίες είναι οι αναλύσεις κι ο Ντεμπόρ, αλλά καλύτερο ήταν το **Ανεπανάληπτο Όνειρο** και το σινεμασκόπ της απωλείας με τα Γραφεία Ταξιδιών της συνοικίας.

ΟΙ ΣΙΝΕΜΑΔΕΣ

Γράφει η Βούλα Παλαιολόγου

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΙΑ

Σινέ Φάρος στην Ξηροκρήνη: πάντοτε δύο καλά έργα

*Το πρωί / βλέπεις το θάνατο / να κοιτάζει απ' το παράθυρο /
τον κήπο / το σκληρό πουλί / και την ήσυχη γάτα / πάνω στο κλαδί /
(...) / και το βράδυ / στον κινηματογράφο / βλέπεις /
ό,π δεν είδες το πρωί / το χαρούμενο κηπουρό / το αληθινό αυτοκί-
νητο / τα φιλιά με το αληθινό ζευγάρι /
ό,π δεν αγαπάει το θάνατο / ο κινηματογράφος**

ΜΙΛΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ: Το Πρωί και το Βράδυ

Πάει καιρός που η μάνα μου μ' έσερνε από το χέρι να πάμε στο Ροζαλί, να δούμε τα Πάθη του Χριστού. Τη θυμάμαι με το βεραμάν ταγιέρ της -μήκος σανέλ- να μου τραβάει ξαναμμένη τις ίσιες μου κοτσίδες, να βουτάει τη χτένα στο νερό να τις ξεμπλέξει, να τυλίγει με μαεστρία το λαστικάκι και να δένει κατόπι τις άσπρες σιδερωμένες κορδέλες που θα μ' έδειχναν περιποιημένη, γιορτινή, έτοιμη για έξοδο. Τη μόνη μας έξοδο εκείνα τα χρόνια, εκτός από τη βόλτα στην παραλία, τις οικογενειακές βεγγέρες και το φρικασέ (ενίοτε και ρόστο) της θείας Καλλιόπης τις Κυριακές. Το σινεμά το Ροζαλί... Εκεί στα σύνορα της Μενεμένης, απέναντι από το στρατόπεδο της Π.Α.Υ.Π... στις βρόμικες όχθες του Δεν-

δροποτάμου, μπροστά ακριβώς από τις ράγες, που πέρναγε το τρένακι ανεφοδιασμού... Ροζαλί, το μόνο φωτεινό μέγαρο μιας σκοτεινής περιοχής, μιας σκοτεινής εποχής χωρίς τα φρου-φρου και τις φωταψίες του σήμερα!

Πάει καιρός που μας πήγαιναν με το Δημοτικό στο Ιόνιον να δούμε το ΟΧΙ του Τζέιμς Πάρις κι αργότερα τον Λάκη Κοιμνηνό ως Παύλο Μελά στο Άντα της Επταλόφου, που ήταν πιο μακριά, σαν μικρή εκδρομή.

Πάει καιρός που τα μεγάλα μας τ' αδέλφια τόσκαγαν από τα κάγκελα του βου Γυμνασίου Αρρένων -επί της οδού Λαγκαδά- για να κωθούν στην **Ομόνοια** να παρακολουθήσουν τις περιπέτειες του **Μπρους Λι** ή του **Τσάκι Τσαν**. Πολλοί, οι πιο μικροί κι οι πιο κοντοί, μπαίνανε στη ζούλα: ο ένας σκυφτός, περνάει ακροποδητά. Ο άλλος γρήγορος, λαγός. Κι ο ταμίας κυνηγός. Στις εφόδους οι γυμνασιάρχες τούς έκαναν τσακωτούς, τραβώντας τους τ' αφτί ... προς συμμόρφωσιν ή δίνοντάς τους αποβολή...

Πάει καιρός που τα θερινά τα σινεμά των δυτικών συνοικιών στέγαζαν στις αυλές τους τα όνειρα και τους καιμούς κάθε κατατρεγμένου, ξεπλέοντας στο δάκρυ της **Μάρθας Βούρτση** τη δική τους ανημπόρια. Η φτωχολογία, ένα σώμα συμπαγές που αλώνιζε ταράτσες, μάντρες και αλάνες, εκεί έβρισκε καταφύγιο, μακριά από το μεγαλοϊδεατισμό και τις υποκινούμενες παροτρύνσεις για προκοπή στη Γερμανία-άσμα ηρωικό της τότε εποχής, που τις επόμενες δεκαετίες την οδήγησε στο σημερινό καταναλωτικό τσιφτετέλι. Ήταν η ρημαγμένη δεκαετία του '60, ήταν η αστυφιλία, η ανοικοδόμηση, ήταν οι εντυπωσιακές γιγαντοαφίσσες στις προθήκες. Ήταν το τρένο για το Μόναχο, η γενιά 114, ήταν η **Στέλλα**, η **Συνοικία το Όνειρο** κι οι ρεκλάμες της β' προβολής. Ήταν οι ορδές στα συλλαλητήρια, οι ουρές στα ταμεία, ήταν η Φαντασία στην Εξουσία κι όλα τα συνθήματα για μια θέση στον ήλιο...

Ήταν τότε που τα όνειρα κόστιζαν λίγο... Ήταν οι σινεμάδες και οι κήποι με τα γιούλια, ήταν τα φαντάσματα της συνοικίας κι όλοι οι εκλεκτοί της απόδρασης, δέσμοι της κινηματογραφικής μυθολογίας, λαθρεπιβάτες στον παράδεισο των απωθημένων-λόγω καθημερινότητας-επιθυμιών.

Ήταν κάποτε οι λαϊκοί κινηματογράφοι...

ΣΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ ΤΙΣ ΑΛΑΝΕΣ ΝΑ ΜΕ ΠΑΣ...

Ανήκω στα κοριτσάκια με τις κορδελίτσες που μεγάλωσαν με **Βέγγο** και **Δαλιανίδη**, με **Καλό**, **Κακό** και **Άσχημο**, με **Κρίστοφερ Λι** και με τις αγριάδες του **Μπαντ Σπένσερ**, με τις ροκίες του **Ξέγνοιαστου Καβαλάρη** και τις μαγκιές του **Αλέν Ντελόν-Τσιγγάνου**, που εκδικείται την αδικία εις βάρος της φυλής του ληστεύοντας τράπεζες... Ανήκω στα παιδάκια των δυτικών συνοικιών που δεν πρόλαβαν ίσως εκείνη τη χρυσή εποχή της γεμάτης αίθουσας και της γκαζόζας με την μπιλία (καθότι τέλος του '70, εποχή "στεγνή" από τεχνοκολόρ αποδράσεις και τις ταινίες του Φίνου, εποχή παραφθοράς με τα ντουβάρια στα κυλικεία να κτρινίζουν από ερήμωση...) Πρόλαβα όμως κι εγώ τους ασπρόμαυρους ήρωες που μονομαχούν **Για Μια Χούφτα Δολάρια**. Δοκίμασα κι εγώ εκείνα τα υπέροχα ροζ με το σκληρό ροζ περιτύλιγμα. Θέλησα κι εγώ, όπως όλα τα κοριτσάκια με τα κοτσιδάκια να γίνω **Αλίκη Βουγιουκλάκη**, **Χούλια Κότσιγιτ** ή **Ρομίνα Πάουερ** όταν μεγαλώσω... Ευτυχώς που πρόλαβα το θερινό, το παλιό το σινεμά και ... τη Χαλιμά που μιλάει με τα παιδιά... Πρόλαβα τον πιτσιρίκο με

το κασελάκι που πουλούσε **λεμονάδες, πορτοκαλάδες, ροζ, φρέσκα σάντουιτς, τσιμπιές**! Πρόλαβα τα μπαπιρόσορα 1 φράγκο το κωνάκι...

Σήμερα τα τσόφλια εκείνης της εποχής αναπολώ και σαν τον κοντορεβυθούλη τις νοητές διαδρομές μιας σαραβαλισμένης μηχανής προβολής ακολουθώ... Τα χνάρια οδηγούν μακριά, εκτός κέντρου, στις ταράτσες και στις σκοτεινές αίθουσες της **Νεάπολης**, της **Βάρνας**, της **Σταυρούπολης**, της **Καλαμαριάς**, του **Ευόμου**... Προς δυμάς ή προς ανατολάς του ιστορικού κέντρου της πόλεως Θεσσαλονίκης, για το οποίο έχουν ήδη γραφτεί τόμοι και τόμοι για τα θέατρα ή τους κινηματογράφους του. Τα λαϊκά σινεμά επισκεφθήκαμε, τους ναούς αυτούς των εικόνων που έδωσαν χρώμα και ζωή σ' έναν κόσμο άχρωμο και άχυμο τις προηγούμενες δεκαετίες. Τους παλιούς ιδιοκτήτες βρήκαμε ή τους μηχανικούς προβολής, τους μπουφετζήδες που στα λιγοστά τους καθίσματα χειμάζανε αλαφροϊσκιωτο κι ονειροπαρμένιο... Στις μνήμες μας τις προσωπικές ανατρέξαμε, στις μαρτυρίες ανθρώπων παλιών βασιστήκαμε-αλόιμονο, έχει ηλικία η ονειροπόληση- τους πασατέμπους και τα τσόφλια τους ξεσποριάσαμε για να μαζέψουμε το υλικό μας, έγχρωμο και πλούσιο... Έτσι, για να αξιωθούμε το "μαζί", για να ονειρευτούμε αντάμα, γνωρίζοντας τόσο καλά πια πως η σκοτεινή αίθουσα, ιδίως αυτή του λαϊκού κινηματογράφου, ήταν το μόνο φως στο γκριζό συνοικιακό ουρανό... Ήταν Σινεμά ο Παράδεισος το λαϊκό σινεμά που, όσο σκοτάδι συσπείρωνε, τόσο και περισσότερο όγκο φωτός εκτόπιζε, διαχέοντας τα ρίγη μιας τέχνης αστραφετής, που κάποιοι ονόμασαν 7η Τέχνη.

Τα κοριτσάκια μεγάλωσαν, αλήτεψαν αλλού, στο **Ριβολί**, στον **Αίαντα**, στο **Θυμέλη**, στο **Θεανώ** ή στο **Αργώ**... κι από τα b-πονιές σ' άλλα πιο ιλουστρασιόν θεάματα κατέληξαν, τη ρίζα όμως δεν ξέχασαν... το νου τους εσυγύρισαν και σήμερα ξεσκονίζουν τους ήρωες των παιδικών τους χρόνων. No more heroes, θα πείτε... Χώμα δεν υπάρχει πια. Ούτε λάσπες να πατήσεις, στα χνάρια τους να βρεις τα παλιά λημέρια, τους παλιούς φίλους, τα είδωλα και τα λάγνα χαμόγελα της απαστράπτουσας ντίβας. Οι ήρωες ξεπεράστηκαν από την πραγματικότητα και το virtual reality.

Επίσκεψη του ηθοποιού Φραγκίσκου Μανέλη στο Φάρο όπου έδωσε παράσταση

Η Νίκη Τριανταφυλλίδη σε πρεμιέρα έργου της στο Φάρο

Με επίπειο το Βαρδάρι ξεκινάμε το περιπετειώδες ταξίδι μας στην ενδοχώρα της β' προβολής, για να ανακαλύψουμε πίσω από μάντρες αυτοκινήτων, ρημαγμένες αγροικίες και παρηκμασμένα σκυλαδίκια τα υπέροχα συνοικιακά σινεμά. Θερινά ή χειμερινά. Ισόγεια ή ανώγεια. Εκεί που βούλιαζε η οθόνη κι ο εξαίσιος λαουτζίκος. Δε θα σας πούμε για το Πάνθεον, την Αλέκα, το Ίλιον ή το Λαϊκόν, τα γνωστά τσοντάδικα της πρώην πλατείας Ιωάννου Μεταξά. Όχι γιατί φοβόμαστε μη χαλάσει η διαγωγή μας ή η μόστρα του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας. Όχι. Άλλος όμως είναι ο προσανατολισμός μας. Η γοητεία της β' προβολής που επιδιώκουμε να ανικνεύσουμε δεν αφορά σε μια λογοτεχνική ιστοριογραφία της "ερωτικής Θεσσαλονίκης", όπως συνήθως την ονομάζουν κήνσορες και καλαμαράδες. Για την προσφορά των κινηματογράφων sex στη χαρτογράφηση του εγκώριου περιθωρίου πολλοί φορείς, συγγραφείς ή μελετητές ερίζουν να συνάξουν νοσταλγίες. Σε θαυμάσια πραδείγματα αφηγημάτων εξάλλου, όπως το Κανάλ ντ' Αμούρ του Θωμά Κοροβίνη ή τα σκόρπια σχόλια του Γιώργου Ιωάννου ή του Ντίνου Χριστιανόπουλου έχουν από καιρό αποδοθεί τα εύσημα μιας ιδιοπρόσωπης καταγραφής της αμαρτωλής Θεσσαλονίκης. Το μελέτημα που ακολουθεί δεν επιχειρεί να καταγράψει την ιστορική ή αισθητική ταυτότητα της πόλης, ούτε φυσικά να την αναλύσει τροφοδοτώντας τα σχόλια ή τα συναισθήματα, που κοντολογίς, φαίνεται πως περισσεύουν στο λογοτεχνικό απόθεμά της. Μαρτυρίες μαζεύει απλώς και μνήμες για ένα κομμάτι της ιστορίας της άγνωστο και παλιό, που μέχρι σήμερα δεν απασχόλησε ρεπόρτερς, ιστορικούς ή χρονογράφους. Τέλος πάντων, εμείς "μέσα" θα σας πάμε, στις άγνωστες γειτονιές, στα άδυτα της λαϊκής συνείδησης της πόλεως Θεσσαλονίκης, εκεί που συνήθως ο λόγος λοιδωρεί: ελλιπής, παρεξηγημένος, αποσπασματικός και λάθρα διατυπωμένος...

*Ραμόνα, που είσαι τώρα μακριά
Ραμόνα, θυμήσου πάλι τα παλιά...*

Πρώτη στάση στην οδό Λοιμωδών 15, κάπου χαμηλά στον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό. **Βιολέτα:** ένας χειμερινός κινηματογράφος, που η εμπορική του εκμετάλλευση ανήκε για χρόνια στους γνωστούς στο χώρο του κινηματογράφου αδελφούς Ντότση και που σήμερα ελάχιστα θυμούνται πια. Χειμερινό ήταν και το **Ελληνίς** της Ξηροκρήνης, που αναφέρεται σαν ένα από τα πιο παλιά λαϊκά σινεμά. Ένας από τους ιδιοκτήτες του ήταν ο Γιάννης Πατσώνης. Κάποιοι θυμούνται επίσης το Στράτο Τεπερλέκη ή τον Ι. Παπαϊωάννου. Στην οδό Σταμάτη Ρεγκούκου, κοντά στο Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό, σε μια γειτονιά ύποπτη και παρακμακή: νταλικιέρηδες, πόρνες, τσιγγάνοι και προστάτες σε μια περίεργη συμβίωση με τις λίγες οικογένειες που ζούσαν στα εβραϊκά δωρόφα της περιοχής. Πολλά αμούστακα κατέφευγαν εδώ, αναζητώντας τα μονοπάτια του πειρασμού.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

"ΦΑΡΟΣ", ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ - ΘΕΡΙΝΟΣ ΤΗΛ. 514.025
 "ΔΑΦΝΗ", ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΗΛ. 514.560
 "ΑΣΤΕΡΙΑ", ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΗΛ. 41.580
 Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η

Έν Θεσσαλονίκη τῆ 196

Ο ιδιοκτήτης του Φάρου Ιωάννης Ιωαννίδης στο ταμείο με εφοριακό να ελέγχει τα εισιτήρια

Το σινέ Ελευθέρια στην Ξηροκρήνη, επί της οδού Αμπελώνων

Μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για μια μη ευνοημένη αστική γειτονιά: κακόγουστες πολυκατοικίες, γύφτικα τρίκυκλα, εστιατόρια που τρων' τα συνεργεία, ετοιμόρροπα δίπατα -θλιβερά απομεινάρια των ξεριζωμένων Εβραίων που ζούσαν στο φημισμένο κάποτε **Ρεζί Βαρδάρ**- συνθέτουν το σκηνικό περίγυρο μιας "γειτονιάς" που πολύ γρήγορα έπηξε στο μπετόν. Μοναστηρίου-Αγίων Πάντων-Λαγκαδά-28ης Οκτωβρίου-Καλλιθέας. Εκεί εκτείνεται ένας οικισμός παραπεταμένος στη δικαιοδοσία του Δήμου Θεσσαλονίκης. Στις παρυφές του Βαρδαρίου. Στα σύνορα. Στη στάση Ραμόνα, για την οποία ο **Κώστας Τομανάς** (στο βιβλίο του *Οι Κινηματογράφοι της Θεσσαλονίκης*) αναφέρει πιπεράτες λεπτομέρειες κινηματογραφικού ενδιαφέροντος: ... *πρωτοφανή επιτυχία γνώρισε (σημ. στα χρόνια του '30) η μεξικάνικη ταινία Ραμόνα, με πρωταγωνίστρια την Ντολόρες ντελ Ρίο. Το ομώνυμο τραγούδι τραγουδούσε ο Λύσανδρος Ιωαννίδης και αγαπήθηκε πολύ, κυρίως από τους εβραίους συμπολίτες μας, που το τραγουδούσαν στα μεξικάνικα. Με την ευκαιρία ας θυμηθούμε ότι ο συνοικισμός Ρεζί Βαρδάρ πήρε το όνομα Ραμόνα, από το χοροδιδασκαλείο που λειτουργούσε εκεί...*

Όσοι από τους κατοίκους θυμούνται ακόμη τα παλιά, μνημονεύουν την **Ερμιόνη**, έναν παλιό θερινό κινηματογράφο, για τον οποίο τα στοιχεία περιορίζονται σε ελλιπείς μαρτυρίες και θολά περιστατικά, μπερδεμένα στο μύλο του χρόνου... Πολλοί όμως από τους νεότερους θυμούνται το **Αγγέλικα**, το πιο "γκραντέ" της περιοχής, που δέσποζε μέχρι πρόσφατα στην αρχή της Αγίου Δη-

μητρίου, στα νούμερα τα μικρά. Μπορεί η θέση του να ήταν ευνοημένη, αφού ήταν κέντρο-παρακέντρο, οι ταινίες όμως που φιλοξενούσε ήταν β' προβολής, στην ίδια κατάταξη με τα συνοικακά. Έκοβε φυσικά περισσότερα εισιτήρια... Την τελευταία δεκαετία στεγάζει εκεί ένα από τα υποκαταστήματα της αλυσίδας σούπερ μάρκετ ΑΛΦΑ-ΔΕΛΤΑ. Διασχίζοντας τη Λαγκαδά και περικυκλώνοντας την περιοχή, φτάνουμε στην **Εύα**, κινηματογράφο κοσμικό, με πολλά κομφόρ για την εποχή, που οι ιδιοκτήτες του Αφοί Καλλιτσίδα προμήθευαν με ακριβές παραγωγές. Η ακριβής θέση της προδιορίζεται στο παρκάκι, στο "έμπα" της Νεάπολης, κοντά στη Γέφυρα των Αναστεναγμών. Εκεί όπου σήμερα οι δωδεκαρόφες τρυπώνουν απειλητικές στο δυτικό ουράνιο. Όμως ας μην απομακρυνθούμε...

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ - ΞΗΡΟΚΡΗΝΗ- ΡΑΜΟΝΑ

Πάμε στα **Ελευθέρια**, στην οδό Καλλιθέας. Στη δεκαετία του '80 έγινε σούπερ μάρκετ το ΑΛΛΑΝΤΙΝ, ενώ σήμερα ανήκει στους Αφούς Μπίσκα. Εδώ τα παιδιά από το γυμνάσιο του Καραμάνογλου διεκδίκησαν το δικαίωμα του σκασιαρχείου. Οι ταινίες ήταν ηθών... ελευθεριών, δικαιολογώντας άμεσα και ευθέως το όνομα: καράτε, σεξοκωμωδίες, Μπαντ Σπένσερ και soft-core πορνό. Γούστα αγορίστικα, αδένες υποταγμένοι στην επιθυμία, ψυχές φρέσκιες, ανήσυχες. Οι τότε κοπανατζήδες, έκοντα από καιρό περάσει τα -άντα, αναπολούν σήμερα -με ή χωρίς το τηλεκοντρόλ τους- τις ομαδικές εκρήξεις γέλιου, πόθου και ασέβειας. Η κοπάνα, η ζαβολιά, η ανυπακοή δεν είναι άλλωστε παρά τα λιπάσματα της εφηβικής γης. Στο παρτέρι τους ανατράφηκαν οι πατεράδες, οι αδελφοί, οι άντρες μας. (Οι βλαστοί μας μάλλον δεν έχουν ανάγκη, βλέπουν "μπούτι" στα σίριαλ του Φώσκολου, και γενικώς ξεψαρώνουν στα clubs και στα ελληνάδικα).

Φέρνοντας στο νου τα αγορίστικα παιχνίδια μας, θυμάται κάποιος από τους νεότερους γηγενείς της περιοχής, *ανάμεσα στις μπουρδελότσαρκες στο Βαρδάρι και τα απομεινάρια στις ράγες του σταθμού, θυμάμαι τα πρωινά της Κυριακής στις παιδικές παραστάσεις, που γίνονταν ο χαμός. Θυμάμαι που τρυπώναμε κρυφά στη μάντρα με τα κάρβουνα που οδηγούσε στις τουαλέτες του Φάρου, λαϊκό σινεμά β' προβολής -καθημερινά έργα δύο... Ο Φάρος*, που βρισκόταν στην οδό Θεοδώρου Σταύρου, από πίσω είχε μια μάντρα με κάρβουνα. Από 'κεινη την αποθήκη πηδούσαμε στις τουαλέτες κι από εκεί τρυπώναμε στην αίθουσα με ρούχα λερωμένα, αφού τα σακιά που πατούσαμε σήκωναν μαύρη σκόνη. Ο ιδιοκτήτης τούς έκανε τσακωτούς, αλλά δεν τους έλεγε τίποτα... τους προσέχοντας τα καρβουνάκια που μας έβαζε να κρατάμε, για να μη σβήνει η μηχανή. Είδαμε πολλά καράτε, γουέστερν ή κάποια αστυνομικά της σειράς έτσι, τζάμπα. Ο Φάρος ήταν καταφύγιο για τη φτωχολογιά του τενεκεδομακαλά. Πρόσφυγες, εβραϊόπουλα, τσιγγάνοι κι εργατόπαιδα αναζητούσαν εκεί την ασφάλεια του κρυφού σκοταδιού. Το πάθος μας φαινόταν απαγορευμένο, αλλά ο πόθος μας για άμεση ταύτιση με τις μαγικές εικόνες ήταν ζωντανός. Από τα γύρω μπιλιαρδάδικα, με εξέχον το Π.Ο.Ξ, ένα εντευκτήριο φιλάθλων, οι παρέες μαζεύονταν μπουλούκι με κατεύθυνση το Φάρο, σινεμά κατεξοχήν αγορίστικο, όπως άλλωστε αποδεικνύουν οι βρόμικες τουαλέτες του και οι αφυδατωμένες γκοφρέτες στο κυλικείο, ιδίως τότε που η επίθεση του σούπερ μάρκετ είχε ξεκινήσει το δρόμο προς το μαρμασμό. Σάββατο και Κυριακή στις πρωινές, οι μαμάδες έτρεχαν με τα κεφτεδάκια στα σκοτάδια του Φάρου, αρπάζοντας την ευκαιρία να ταΐσουν τους μικρούς βαρβάρους με τα φαγωμένα γόνατα. Όταν έκλεισε, κάπου προς το '80, έγινε γυμναστήριο και στη συνέχεια εκεί στεγάστηκε το σφαιριστήριο ΝΑΟΣ: ποδοσφαιράκια, βρισιές, φραπέ, φωνές. Αργότερα εκεί βρήκανε στέκι οι παλλινοστούντες Ελληνοπόντιοι και κάποιοι Βορειοηπειρώτες. Σήμερα μπρος στο ακανές κι αραχνιασμένο απομεινάρι του μπορεί κανείς να συναντήσει τον παλιό κινηματογραφιστή Χρόνη Σταύρο, υπεύθυνο τα τελευταία χρόνια στο χώρο και στο πρόγραμμα του Φάρου, που δε λείπει να αποχωριστεί τη συντροφιά του. Κολητά με τη χειμερινή αίθουσα υπήρχε και ο θερινός Φάρος, η είσοδος του όμως ήταν στον πίσω δρόμο. Στην πραγματικότητα πρόκειται για πρασιά. Σήμερα στον ακόλυτο χώρο του βρίσκεται το πάρκινγκ που εξυπηρετεί τα αυτοκίνητα της πολυκατοικίας που το περιτριγυρίζει.

Στην καρδιά της Επταλόφου υπήρχαν ακόμα η **Άντα**, με το μεγάλο εξώστη της (υπεύθυνοι εκεί ήταν κατά εποχές οι κύριοι Τατσίδης και Βασίλης Μαλλιαρίδης). Σήμερα είναι κατάσταση ρούκων. Πλησίον, και σε δρόμο παράλληλο, υπήρχε και το **Πέραν**, στην οδό Πέραν, που σήμερα είναι σούπερ μάρκετ. Όσο κι αν αναζητήσαμε τους Αφούς Τσαμπαρλή, που το εκμεταλλεύτηκαν για πολλά χρόνια, δε στάθηκε δυνατό να τους εντοπίσουμε για να πλουτίσουμε με τις μαρτυρίες τους το χρονικό της περιδιάβασής μας στους Αμπελόκηπους. Ξεχάσαμε κανένα; Α, ναι το **Κάπια**, και βέβαια ο κεντρικός και επιβλητικός **Παρθενών** ακριβώς στην πλατεία Επταλόφου, εκεί που σήμερα είναι ο Καταναλωτής.

ΕΚΕΙ, ΕΚΕΙ ΣΤΗ Β' ΠΡΟΒΟΛΗ

Προχωρώντας πιο δυτικά περνάμε το **Άστρον** της Μενεμένης, απέναντι από το στρατώνα, κοντά στο γυμνάσιο του Κασι-κόπουλου. Λίγο πιο εκεί απ' το ποτάμι, που για χρόνια ταλαιπώρησε τους κατοίκους Μενε-μένης, Δενδροποτάμου και Ευόσμου, βρι-σκόταν το **Ροζαλί**, ιδιοκτησίας Ραπτάκη, πα-τέρα του γνωστού σε όλο το πανελλήνιο βα-σιλιά της νύχτας-επιχειρηματία νυχτερινών κέντρων Ραπτάκη. Εκεί, πριν από 5-6 χρό-νια στεγάστηκε το club ΜΑΡΟΚΟ, ένα από τα πιο τα πιο trendy στέκια της pop νεολαίας της δυτικής Θεσσαλονίκης. Ο μικρός οικισμός Ελπίδα εκτείνεται πίσω από το Ροζαλί, εκεί που εμείς για να προσδιορίσουμε λέγαμε τα νεόκιστα. Εκεί λοιπόν υπήρχε το **Ρόδον**, ένα μικρό, λιτό και φτωχικό θερινό σινεμά, που εί-χε ιδιαίτερη προτίμηση στη Ναργκίς και στα τούρκικα ή ελληνικά μελό. Ελάχιστοι σήμερα θυμούνται την ύπαρξή του, καθώς ο ιδιοκτή-της του έχει πεθάνει και η γυναίκα του βρί-σκεται πια σε βαθιά γεράματα. Κάποιοι συ-ναξιούχοι όμως, (τους συναντήσαμε σ' έναν από τους οικογενειακούς καφενέδες της γει-τονιάς) θυμούνται -κάπως ακνά είναι η αλή-θεια - τις πάνινες καρέκλες του, τα τούβλινα ντουβάρια και τα αναρριχώμενα φυτά του, μοναδικά στολίδια του, εκτός ίσως από τα πα-νέμορφα μάτια της πανέμορφης ινδής πρω-ταγωνίστριας **Ναργκίς**. Θερινός ήταν και ο **Ερμής**, στην οδό 28ης Οκτωβρίου, απέναντι από το γήπεδο του Αγροτικού Αστέρα. Δυ-στυχώς ο ιδιοκτήτης του Γρηγόρης Καρμενί-δης δεν μπόρεσε να το σώσει από την εξα-φάνιση, που στο τέλος της δεκαετίας του '70 απείλησε όλα τα μικρά συνοικιακά σινεμά.

Στον Ευόσμο, τη μικρή αδικημένη γειτο-νιά μου, υπήρχε επίσης το **Ιόνιον**, ένας με-γάλος κινηματογράφος με χειμερινή αλλά και θερινή αίθουσα στην ταράτσα του. Μετά τη διακοπή της λειτουργίας του φιλοξένησε στον ευρύχωρο χώρο του μια σειρά από πο-ντιακά κέντρα διασκέδασης, που στη συνέ-χεια εξελίχθηκαν σε χοροπηδητάδικα, music hall, και λοιπά νυχτερινά στέκια. Το τελευ-ταίο που θυμάμαι ήταν το Hollywood. Το έχτι-σε ο Σπήλιος Κωνσταντινίδης, λαδέμπορος από την Καστοριά, ενώ την εμπορική του εκμετάλλευση είχε κάποια εποχή και ο Κ. Τριανταφυλλίδης.

ΓΚΑΝ-ΓΚΑΝ, ΓΚΑΝ-ΓΚΑΝ

Το **Σινέ Καβάση** στην οδό Καραολή & Δη-μητρίου, ήταν ένα οικογενειακό σινεμά που μάζευε την πιστοικαρία της γειτονιάς μου, καθώς και όλους τους υπερήλικες. Θυ-μάμαι ακόμα τον κυρ-Απόστολο, που από τα 10 κιάλας λεπτά , τον έπαιρνε ο ύπνος. Του κυρ-Απόστολου του τσαγκάρη πολύ του άρε-σε να κοιμάται στο σινεμά... **Κάνει τα όνειρα πο όμορφα**, θυμάμαι που έλεγε ο συγχωρε-μένος γείτονας μας κι εμείς τον κοροϊδεύα-με. Αν θυμάμαι καλά, έκλεισε στο τέλος της

δεκαετίας του '80 και οι ιδιοκτήτες Αφοί Κα-βάση έγιναν στη συνέχεια επιχειρηματίες νυ-χτερινής διασκέδασης: Ακρίτες του Πόντου, ΝΤΕΦΙ και στη συνέχεια το ανακαινισμένο ΤΟΥΝΕΛ. Σήμερα εντελώς εκσυγχρονισμέ-νο, ποζάρει στη θέση του μοδάτο και ολόφω-το το ΑΥΛΑΙΑ, με ζωντανή ορχήστρα πάντα.

Για το **Μετροπόλ**, το πιο ιστορικό σινεμά της περιοχής, τι να πρωτοθυμηθεί κανείς! Ήταν το σήμα κατατεθέν της συνοικίας. Όλοι οι Ευοσμίτες, απ' τους πιο παλιούς Κου-κλουτζιανούς μέχρι τους νεότερους, έχουν σ' αυτό το χώρο πολλές αναμνήσεις. Για μας τους αυτόχθονες το **Μετροπόλ** εκτός από κι-νηματογραφική αίθουσα, ήταν χώρος εκδη-λώσεων, συνεστιάσεων, συναυλιών. Εδώ έπαι-ξα θέατρο στην ΣΤ' Δημοτικού, ως Χρυσου-γή, γυναίκα ενός γενναίου αρματωλού της επανάστασης του '21. Εδώ απόλαυσα (;) τις απόπειρες κάποιων ντόπιων συγκροτημάτων να γίνουν ροκ-σταρς. Εδώ παρακολούθησα τις θεατρικές παραστάσεις του εκπολιτιστι-κού συλλόγου Ευόσμου. Εδώ, όσες φορές περνάω, κάνω την απαραίτητη στάση για να χαιρετήσω το γλυκύτατο ιδιοκτήτη κύριο Σταύ-ρο. Στάση λοιπόν στο Μετροπόλ. Κάτω από το (πρώην) ΙΚΑ Ευόσμου. Άνοιξε το '66 με 8 δρχ. εισιτήριο και έκλεισε το '88 με 200. **Πά-λευα να το κρατήσω, αλλά ο φόρος Δημοσίων Θεαμάτων πήγε το '88 στο 12%, με τσάκισε, λέει. Μετά τραυματίστηκε κι ο γιος μου, δεν άντεξα στα έξοδα. Τότε ήταν που μας έφαγε και το video. Το δώρο Χριστουγέννων του κοσμάκη στο video πήγαινε τότε. Κανείς δεν πατούσε στα σινεμά β' προβολής. Την αγά-πησα αυτή τη δουλειά. Αισθανόμουν ότι αυτή η αίθουσα απ' την οποία πέρασαν αρκετές γενιές Ευοσμιτών, δεν ήταν δική μου. Ανή-κε στο κοινό. Μέχρι σήμερα τα παιδιά που περνάνε από τη γειτονιά ακόμα με χαιρετά-νε....** Φύση καλλιτεχνική ο Σμυρνιός **Σταύρος Καστρίτης**, τελείωσε τη μουσική σχολή Νί-μπεργκ. Στην αρχή έπαιζε ακορντεόν σε ορ-χήστρες και σε οικογενειακές γιορτές και στη συνέχεια μαθήτευσε για εφτά χρόνια σ' ένα εργαστήριο βυζαντινών ξυλόγλυπτων στη Νεάπολη, μάλιστα χωρίς να πληρωθεί.

Μια μέρα που πήγε με την κυρά στο Κολοσ-σαίον, του καρφώθηκε η ιδέα να χτίσει έναν κινηματογράφο. Το οικόπεδο το αγόρασε μα-ζί με τον αδελφό του το '66. **Είκοσι χρόνια μου πήρε να το ξεχρεώσω...** Η μηχανή ήταν PHILLIPS, η τελευταία της Ολλανδίας, **ακό-μα την έχω**, λέει, η οθόνη ήταν 9 επί 4,5, η κε-ντρική αίθουσα αριθμούσε 400 θέσεις και ο εξώστης 120. Τέσσερα έργα την εβδομάδα, από Δευτέρα ως Τετάρτη κι από Πέμπτη ως Κυριακή, συνήθως ελληνικά, αλλά και ξένα, πάντα όμως κατάλληλα. Ο ίδιος στο ταμείο. Η κυρά στο κυλικείο. Στη μηχανή ο μερακλής μηχανικός από την Έδεσσα, Γεώργιος Τρυ-ψάνης, που πολλά από τα ένσημά του τα χρω-στάει στον κυρ-Σταύρο. **Κι εγώ έκατσα στη μηχανή, στο τέλος όμως της καριέρας μου... Ο γιος μου είναι διπλωματούχος βοηθός μη-χανικός, λέει καμαρώνοντας. Για πολλά καμαρώνει ο Σταύρος Καστρίτης: είκοσι δύο χρόνια σινεματζής μόνο δύο μηνύσεις έχω**

ΠΑΝΤΟΤΕ ΠΡΩΤΟΣ! ΠΑΝΤΟΤΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ!

ΦΑΡΟΣ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗΣ

ΛΗΘ ΑΥΡΙΟΝ

1 ο ν) Τό θάνατο ΕΛΛΗΝΙΚΟ άριστούργημα του Σακελλαρόδη

Ο ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΟΣ

ΝΕΑ ΚΟΠΙΑ 1958

ΜΙΜΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΕΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ

ΑΝΘΗ ΖΑΧΑΡΑΤΟΥ - ΚΑΤΙΑ ΛΙΝΤΑ

Θά Γελάσετε πάλι με τόν Φοιτόπολο!

Θά σάς Μαγεύση ο 'Αλεξανδράκης!

Θά Γοργυθήτε από τό θάνατο τραγούδια και τούς ταγγάνικους χορούς!

2 ο ν) 'Η Μεγαλύτερη δημιουργία του Γερμανικού Κινημα

ΤΟ ΡΟΜΑΝΤΖΟ ΜΙΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΗΣ

Τό θέμα και ό άγόνες μιάς Πριγκίπισσας γιά τό κενό της τύχιας που της χάσεσ έναν θνητό!

ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Την ΔΕΥΤΕΡΑΝ 2 Έγχρομοι κολοσσοί

1 ο ν)

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΒΕΖΥΡΗ

ΜΠΑΡΤ ΛΑΝΚΑΣΤΕΡ

2 ο ν)

ΜΟΜΠΑΖΑ

ΚΟΡΝΕΛ ΓΟΥΑΤΑΝΤ

φάει, κι αυτό μόνο για όρθιους. Ούτε παραθέριση ήθελα να πάω με την οικογένεια. Μου έδινε χαρά. Και θέλω να πω χίλια ευχαριστώ στο κοινό. Σ' αυτά τα παιδιά που τα 'βλεπα να μεγαλώνουν. Ακόμα θυμάμαι να με παρακαλάνε να 'ρθούνε τζάμπα. Θείο, να μπούμε, λέγανε και δεν μπορούσα να τους αντισταθώ. Δεν περνάει μέρα που να μη χαιρετήσω ντουζίνες απ' αυτά, ακόμα και σήμερα. Στο σινεμά μας γνωρίστηκαν ζευγαράκια, που σήμερα τα βλέπω παντρεμένα με τα παιδιά τους. Τώρα κλείσαμε και τα χάσαμε τα παιδιά... Να σου πω ένα ωραίο: πριν λίγα χρόνια, αφού είχα κλείσει πια, με πλησίασε ένα ζευγάρι και μου είπε. Κυρ-Σταύρο έχεις ρέστα από χιλιάρικο, έτσι σαν αστέιο για εκείνα τα χρόνια και λίγο κόντεψα να βουρκώσω... Τα ευχαριστώ.

Και μεις σ' ευχαριστούμε κυρ-Σταύρο και σου ευχόμαστε το 2.000 να σε βρει στο ταμείο του κινηματογράφου σου, που ετοιμάζεις στα Βρασνά.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΡΙΝΙΝΤΑ

Στον κεντρικό δρόμο της Κάτω Ηλιούπολης, στην οδό Καραολή και Δημητρίου, που τότε ήταν χωματόδρομος και μπροστά του υπήρχαν στάβλοι με πρόβατα και αγελάδες, υπήρχε ο Κόσμος. Ο κινηματογράφος άνοιξε στις 18 Σεπτεμβρίου του 1966, με τα ελληνικά έργα Ζηπάνος Μιας Αγάπης και Το Πρόσωπο Μιας Ημέρας. Στην πρεμιέρα μαζί με το πλήθος του κόσμου που συγκεντρώθηκε, παραβρέθηκε και ο Νίκος Ξανθόπουλος. Ο ιδιο-

Το σινε Μετροπόλ στον Εύοσμο

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
"ΦΑΡΟΣ", ΤΗΛ. 514.025

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ
ΜΕ ΔΥΟ ΕΡΓΑ

1ον
ΟΙ 3 ΣΟΥΠΕΡΜΕΝ
ΣΤΗΝ ΖΟΥΓΚΛΑ

2ον
Ο ΔΥΣΣΕΙΑ
ΣΤΟ ΒΥΘΟ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΕΙΝΑΙ ΕΓΧΡΩΜΑ
ΕΝΑΡΞΙΣ ΩΡΑ 9.30' ΑΚΡΙΒΩΣ

κτήτης Ελευθέριος Παμπουκίδης, όταν τον Απρίλιο του '73 αναγκάστηκε να κλείσει, συνέχισε στον ίδιο χώρο μια πετυχημένη επιχειρηματική δράση: το γνωστό ποντιακό κέντρο ΚΟΡΤΣΟΠΟΝ έζησε μεγαλεία για 15 χρόνια. Στη συνέχεια έγινε ΕΝΥΔΡΕΙΟ και σήμερα, παρακολουθώντας τις εξελίξεις στο χώρο της νύχτας είναι το music hall ΝΗΣΙ (έχει μάλιστα και αλευρόμυλο). Ο θερινός έκλεισε στις 20 Ιουνίου του '78 με το μεγάλο σεισμό της Θεσσαλονίκης. Δύο έργα ημερησίως στον Κόσμο. Τιμή εισιτηρίου 8 δρχ για ενήλικες, 6 για τα παιδιά. Τέσσερις ταινίες την εβδομάδα, β' προβολή, κυρίως ξένες. Παίζαμε λίγες ελληνικές ή τούρκικες, αλλά κυρίως ξένες που έφερναν και νέους κυρίως θεατές. Στην ερώτηση ποι-οι ήταν οι λόγοι που τον ανάγκασαν να κλείσει, απαντά: Δεν υπήρχε δουλειά. Ήταν τα χρόνια που ο κινηματογράφος έχασε την αίγλη του και πέρασε σε δεύτερη μοίρα. Εμείς χάσαμε χρήματα στον κινηματογράφο. Πάνω από

2,5 εκατομμύρια ξόδεψα τότε σε εξοπλισμό για τις δύο αίθουσες, θερινό-χειμερινό. Τα 720 καθίσματα μού κόστισαν τότε 700 χρυσές αγγλικές λίρες... αυτά τα λεφτά δεν τα πήρα ποτέ πίσω. Πληρώναμε φόρους να φανταστείς προκαταβολικά στην Εφορία Θεαμάτων, χώρια που τα "σκάγαμε" σε 11 τουλάχιστον ταμεία (ηθοποιών, συγγραφέων κ.ά) Υπήρχε και ο ανταγωνισμός: όσες αίθουσες έκοβαν περισσότερα εισιτήρια, υπήρχε ποσοστό και έπαιρναν τις καλύτερες ταινίες. Εμείς οι συνοικιακοί παίρναμε τις δεύτερες. Ταινίες προμηθευόμασταν από τον Οργανισμό Δαμασκηνός-Μιχαηλίδης στην παραλία, κι αργότερα από τον Ψυλλάκη. Δεν τα βγάζαμε όμως τα έξοδα. Ο κινηματογράφος πέρασε στο ιστορικό παρελθόν. Οι κινηματογράφοι της Ευρώπης κλείνανε τότε και μεις δεν το πήραμε χαμπάρι. Δεν ξέρω, αν υπήρχε και μια πρόνοια από το κράτος... Δεν ξέρω αν θα μπορούσα να ξαναγίνω σινεματζής. Ίσως αν με επιδοτούσαν...

Η Ομόνοια ήταν στην Ηλιούπολη, στάση Αγίου Κωνσταντίνου και είχε μπροστά μια μεγάλη αλάνα. Οι ιδιοκτήτες του Αφοί Αντωνιάδη έπαιζαν εδώ τούρκικα, καράτε και περιπέτειες. Σήμερα είναι το σούπερ μάρκετ ΑΦΟΙ ΜΠΙΣΚΑ.

Το Ηλιουπόλ ήταν θερινό στην οδό Οραιοκάστρου. Οι πισσιρικάδες συνήθιζαν εδώ να ανεβαίνουν στις ακακίες που είχε γύρω-γύρω και να παρακολουθούν λαθραία το φιλμ. Τα λουλούδια της ακακίας, το ξέρει η πλέμπα, τρώγονται σαν σπόρια. Περιπτώ όμως να πούμε ότι ήταν «πίτα» στη μελίγκρα...

Το Λουξ ήταν 1,5 με 2 μέτρα υπερυψωμένο και ήταν κτισμένο σε πλάτωμα. Το 'κτισε ο Κ. Τριανταφυλλίδης και ήταν το πρώτο στην περιοχή. Αργότερα έγινε το ομώνυμο κέντρο διασκέδασης και κατόπιν το ξακουστό ΡΟΜΕΟ. Σήμερα είναι γιαπί.

Κινηματογράφοι που δεν υπάρχουν πια. Θεατές που δε γεμίζουν πια τις ζωهرές αίθουσες των συνοικιακών σινεμά. Μόνο κάποιες σκόρπιες αναμνήσεις και μερικά ιντερμέδια που δε χωρούν σ' ένα αφιέρωμα. Τα σινεμά που μας δίδαξαν πως ζώντας το ήσσον, με μπατιρόσπορα, ψωμοτύρι και σαρδέλα στη λαδόκολα, είμαστε σε θέση να μεγιστοποιήσουμε τα όρια της φαντασίας. Έστω για ένα δίωρο. Έστω έγκλειστοι στα λαγούμια. Χωρίς τους σημερινούς εσπετισμούς που μας θέλουν σινιέ να "σκάμε" 1800 δρχ για την τάδε περιπετειώδη υπερπαραγωγή. Το εγχειρίδιο του καλού θεατή απαιτούσε τότε αρκετή δόση κατάνυξης, περιέργειας και θράσους. Ο θεατής τότε ήταν χρήστης του κινηματογραφικού θεάματος. Οπαδός του διηνεκούς. Σήμερα είναι επισκέπτης. Θύμα του προσωρινού. Η βόλτα στο βασιλείο της άθλιας κόπιας όμως τελιώνει κάπου στην δεκαετία του '70. Οι αντέννες της τηλεόρασης έκαναν τα κανόνια να σιγήσουν τα πάντα. Σήμερα αλλού αναζητάμε στιγμές μουσικές και λάμψεις μαγικές. Γι' αυτό ρα ντεβού το Σεπτέμβρη.

ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΓΕΜΙΖΑΝ

κ. ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ πρόεδρος κινηματογραφιστών Βορείου Ελλάδος.

Αφήγηση στον Στράτο Κερσανίδη

Πολύ παλιά δεν υπήρχαν κινηματογράφοι στις συνοικίες. Ο παλαιότερος είναι ο ΦΟΙΝΙΞ στην Τούμπα και σιγά-σιγά απέκτησαν τους δικούς τους και οι άλλες συνοικίες. Υπήρχαν όμως οι λεγόμενοι ημικεντρικοί, που βρισκόταν στην περιφέρεια του κέντρου, όπως στο Βαρδάρι, στην Αγία Τριάδα και αλλού και που έπαιζαν ταινίες Β' προβολής.

Οι πιο πολλοί άρχισαν να δημιουργούνται μετά την απελευθέρωση κυρίως στην Καλαμαριά και στην Τούμπα και μετά το 1960 στον Εύοσμο. Η καλύτερη πιάτσα εθεωρείτο η Νεάπολη, όπου το θερινό ΑΛΣΟΣ ερχόταν πρώτο σε εισιτήρια από τα άλλα συνοικιακά σινεμά. Στη Σταυρούπολη το ΣΤΑΥΡΟΠΟΛ, η ΕΛΛΗΝΙΣ στο Σιδηροδρομικό Σταθμό, ο θερινός ΕΙΡΗΝΗ και ο χειμερινός ΜΑΞΙΜ στο Φοίνικα, το ΘΕΡΜΑΪΚΟ στην Καλαμαριά, ήταν μερικά από τα πιο γνωστά. Τελικά γέμισε ο τόπος κινηματογράφους, όπου και να γυρνούσες συναντούσες κάποιον μπροστά σου. Μετά από το 1965-66 υπήρξε ένας πραγματικός οργανισμός με αποτέλεσμα σε όλη τη Θεσσαλονίκη να υπάρχουν πάνω από 100 κινηματογράφοι Α' και Β' προβολής. Η καλύτερη χρονιά για τον ελληνικό κινηματογράφο ήταν η περίοδος 1967-68, όταν κόπηκαν συνολικά 147 εκατομμύρια εισιτήρια για να φτάσουμε τα τελευταία χρόνια στα 7 εκατομμύρια.

Τότε οι κινηματογράφοι στις συνοικίες δούλευαν πολύ και αυτό γιατί οι άνθρωποι έκαναν την εξής απλή σκέψη: για να πάνε στο κέντρο και να δούνε μια ταινία ήθελαν 5 δρχ. για το εισιτήριο και άλλες 5 για το λεωφορείο μας κάνουν 10. Ενώ στη γειτονιά τους μπορούσαν μόνο με 5 δρχ. να δούνε δύο ταινίες, γιατί δύο έπαιζαν τότε όλοι οι κινηματογράφοι στις συνοικίες.

Ακόμη τότε υπήρχε η έννοια της γειτονιάς και της βόλτας. Οι άνθρωποι μαζεύονταν μπροστά στους κινηματογράφους, βολτάριζαν και συζητούσαν. Ουμιάμαι τον κινηματογράφο ΕΛΛΗ στην οδό Ακροπόλεως στα Κάστρα που από τον πολύ κόσμο δεν μπορούσαν να περάσουν τα λεωφορεία. Σήμερα κανένας δεν κάνει βόλτα εκεί. Το ίδιο φυσικά συνέβαινε σε όλες τις γειτονιές της πόλης.

Οι συνοικιακές αίθουσες αντιμετώπιζαν συχνά πρόβλημα αδιακώρητου. Επειδή έπαιζαν δύο ταινίες και ήταν δύσκολο να βγάλουν πολλά εισιτήρια, γέμιζαν ασφυκτικά και δεν ήταν σπάνιο φαινόμενο οι θεατές

Ο Βασίλης Παπαδόπουλος με τον Αλέκο Σακελλάριο

να κάθονται στους διαδρόμους ή να στέκονται όρθιοι. Πολλές φορές οι κινηματογράφοι που είχαν ταρατσές -και οι πιο πολλοί είχαν- πρόβαλλαν νωρίς την ταινία στο χειμερινό και μόλις σκοτεινίαζε, συνέχιζαν στο θερινό. Συχνά τις Κυριακές -που είχαν τον περισσότερο κόσμο- η προβολή γινόταν ταυτόχρονα και στους δύο χώρους. Το πρόβλημα υπήρχε όταν ξεσπούσε καμιά βροχή, που ο κόσμος από έξω έμπαινε μέσα στην ήδη γεμάτη αίθουσα.

Οι συνοικιακοί κινηματογράφοι έπαιζαν κυρίως ταινίες Β' προβολής. Υπήρχαν και κάποιες Β' διαλογής που παιζόταν για πρώτη φορά κι αυτό γιατί υπήρχε έλλειψη αιθουσών. Ενώ τώρα οι κινηματογραφιστές πηγαίνουν γονατιστοί στα γραφεία ταινιών για να τους δώσουν καμιά ταινία, τότε συνέβαινε το αντίθετο: τα γραφεία παρακαλούσαν τους κινηματογραφιστές να παίξουν την ταινία τους. Πριν από 9-10 χρόνια έλεγα σε μια συνέντευξή μου πως οι κινηματογραφιστές έχουν καταντήσει δούλοι των γραφείων της Αθήνας, καθώς αυτά ρυθμίζουν τα πάντα. Έλεγα ακόμη πως οι κινηματογράφοι θα πέσουν στα χέρια των πολυεθνικών και των γραφείων διανομής, όπως και έγινε.

Όμως ας πάμε πάλι πίσω στο παρελθόν. Οι ταινίες που παιζόταν στα συνοικιακά σινεμά ήταν κυρίως περιπέτειες και δράματα που απευθυνόταν στο λαϊκό κοινό. Στα χρόνια από το 1960 έως το 1970 ο καλύτερος συνδυασμός ήταν η προβολή μιας ελληνικής και μιας τουρκικής ταινίας. Γινόταν στην κυριολεξία χαμός. Τη μεγαλύτερη επιτυχία την είχαν τα μελό όπως "Η ωραία του Πέραν". Ακολούθησαν οι ταινίες φουστανέλας "Γκόλφω", "Αστέρω", "Γερακίνα" κ.ά. που έκαναν θραύση. Η επιτυχία μιας ταινίας ήταν συνδεδεμένη με τα δάκρυα. Όσο πιο πολύ δάκρυα, τόσο πιο πολλά τα εισιτήρια. Ο Νίκος Ξανθόπουλος και η Αλίκη Βουγιουκλάκη έφεραν πολύ χρήμα στον κινηματογράφο, αλλά και στο δημόσιο, αφού ο φόρος που πληρώναμε τότε ήταν 45%. Αυτοί είχαν δύναμη να χτυπήσουν οποιαδήποτε μεγάλη ξένη παραγωγή όπως ο "Ιβανόης" και ο "Δρ. Ζιβάγκο". Γινόταν μάλιστα αγώνας ανάμεσα στους κινηματογραφιστές ποιος θα εξασφαλίσει τις ταινίες του Ξανθόπουλου και της Βουγιουκλάκη. Αλλά και οι κωμωδίες μας δεν πήγαιναν πίσω. Το ντουέτο Φωτόπουλου, Ηλιοπούλου ήταν μαγνήτης. Το ίδιο και η Βασιλειάδου, ο Μακρής, ο Αυλωνίτης, ο Σταυρίδης κ.ά. Κόσμο τραβούσε και η Χριστίνα Σύλβα με τη Μάρθα Βούρτση και τις δακρύβρεχτες ταινίες τους. Υπήρχαν και ξένες ταινίες που άφησαν εποχή όπως η "Αννα" και "Τα παιδιά της αμαρτίας". Μεγάλοι ξένοι κωμικοί όπως ο Ντάνι Κέι (σε μια ταινία του σε μια Κυριακή είχαμε κόψει 3.600 εισιτήρια), ήταν εξίσου αγαπητοί στο κοινό. Όμως και οι γαλλικές ταινίες είχαν επιτυχία. Οι γάλλοι ηθοποιοί Χάρι Μπολ, Βίκτορ Φρανοέ, Ζεράρ Φιλίπ, η Μισέλ Μοργκάν και οι σκηνοθέτες Κλουζό και Ρενέ Κλερ λειτουργούσαν σαν μαγνήτες.

Η πτώση άρχισε πρώτα με τους κινηματογράφους Α' προβολής που όταν αυτοί είχαν μείωση 280 χιλιάδων εισιτηρίων, οι κινηματογράφοι Β' προβολής είχαν άνοδο 100 χιλιάδων εισιτηρίων περίπου. Αυτό οφείλεται στην εμφάνιση της τηλεόρασης, επειδή πρώτοι απέκτησαν τηλεοράσεις οι πιο ευκατάστατοι οικονομικά κάτοικοι του κέντρου. Η μεγάλη πτώση στη Β' προβολή ξεκίνησε το 1972 και ήταν κάθετη. Κινηματογράφοι που έκοβαν 600-700 εισιτήρια την ημέρα έπεσαν αυτομάτως στα 20-30. Φτάσαμε στο σημείο να ετοιμάζεται ο κινηματογράφος για προβολή και να περιμένει να έρθει κάποιος πελάτης για να ξεκινήσει. Πολλές φορές μάλιστα δε γινόταν καθόλου προβολή.

Έτσι, σιγά - σιγά έκλεισαν όλοι οι συνοικιακοί κινηματογράφοι κάνοντας τις γειτονιές φτωχότερες.

Ο Βασίλης Παπαδόπουλος και ο Γιώργος Σκούρας, πρόεδρος κινηματογραφιστών Αθηνών

Ο Κύριος Παρασκευόπουλος, εξέχον μέλος της πανοραμιώτικης κοινωνίας, μέτοχος των ΚΤΕΛ και Πρόεδρος του δ.σ. τους, υποψήφιος πρόεδρος της Κοινότητάς μας επί σειρά ετών και πάντα καταϊδρωμένος, αποφάσισε ν' ανοίξει σινεμά. Θερινό βέβαια, γιατί το χειμώνα το Πανόραμα κοιμάται απ' τις οχτώ. Το καλοκαίρι σφύζει από ζωή και παραθεριστές.

Πρέπει να 'τανε το '56 ή '57 που εγκαινιάστηκε το ωραιότατο **Σινέ Πανόραμα**. Τιμή εισιτηρίου δραχμές 4 και πρώτο έργο το **Ξαναγύρισε Μικρούλα Μου**, ένα ιταλικό δακρύβρεχτο. Ποιανού ήταν, ποιού παίζανε δεν ξέρω. Θυμάμαι όμως ακόμα σκηνές του, θυμάμαι τους λυγμούς μας, θυμάμαι που το ξαναπαίζαμε ολόκληρο επί μια βδομάδα τα πρωινά, ώσπου είδαμε ένα κωμικό γουέστερν με τη Ντόρις Νταϊή κι αλλάξαμε για λίγο ρεπερτόριο.

Οι αναπαραστάσεις γίνονταν στο τεράσιο άδειο οικοπέδο του Φωστηρόπουλου, όπου το σκηνικό μας διευκόλυνε για πολλά έργα. Τα γουέστερν τα παίζαμε στο σημείο του οικοπέδου με τη συστάδα των πεύκων και τα πουρνάρια, τα ιστορικά, ρωμαϊκής και αρχαιοελληνικής εποχής, στα θεμέλια της πέτρινης βίλας που δεν κτίστηκε ποτέ στην πρόσοψη του οικοπέδου. Τί θρόνοι, τί ανάκλιτρα, τί τραπέζια, τί ιδιαίτερα διαμερίσματα έγιναν με τη φαντασία μας οι μισοκτισμένοι τοίχοι, δε λέγεται. Μέχρι και λάκκο των λεόντων είχαμε κάνει το λάκκο που είχε σκαφτεί για το σβήσιμο του ασβέστη. Αυτόν τον χρησιμοποιούσαμε και για το γύρο του θανάτου, που είχαμε δει στο τσίρκο Medrano...

Το **Ξύλο Βγήκε απ' τον Παράδεισο** το παίζαμε ξανά και ξανά ό,τι κι αν είχαμε δει στο μεταξύ. Με κλήρο βγάzaμε ποιά θα κάνει τη Βουγιουκλάκη και ποιά τον Παπαμιχαήλ. Μας άρεσαν πολύ και τα σοβιετικά. **Ρίτα το Γενναίο Κορίτσι** που έκριβε στη σοφίτα τους πατριώτες. Μετά είδαμε την Τατιάνα Σαμοήλοβα στο **Όταν Πετούν οι Γερανοί**. Ήταν η εποχή που έγραφα πίσω από μια φωτογραφία μου της στιγμής: *Λένα Γερασίμοβα*.

Η **Ελένη Γερασιμίδου** αυτοβιογραφείται στο **Σινέ Πανόραμα** (εκδ. Περίπλους -1995) και φέρνει στο νου της τα παιδικά της χρόνια στο συνοικισμό των Ποντίων στο Παγόραμα, όπου κατατρεγμένη αλλά και τόσο δημιουργική, μια μερίδα του ελληνισμού επιβιώνει αντιμετωπίζοντας την υλική ένδεια με ατέλειωτα αποθέματα ψυχικής δύναμης. Το Σινέ Πανόραμα δε θα ξανανοίξει την αυλαία του. Το οικόπεδο του Φωστηρόπουλου στέκει αμήχανο μπρος το τσιμεντένιο θαύμα που ονομάζει σήμερα την πιο προνομακική περιοχή Θεσσαλονίκης και περικύρων. Το Γενναίο Κορίτσι παραδίδει το θρόνο -στο βασιλείο των ονειρών- στο τάδε σούπερ σύμβολο του sex. Τα πύκα του Σέϊχ Σου δε χαρίζουν τη σκιά τους πια στους κήπους των ανακτόρων της μικρής πριγκίπισσας παρά στέκουν καμένα σαν το φιλμ των παιδικών μας χρόνων!

* Ευχαριστούμε θερμά για το φωτογραφικό υλικό τους: Σταύρο Καστρίτση, Ιωάννη Δ. Ιωαννίδη, Βασίλη Παπαδόπουλο, Χρύσα Αράπογλου, Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

ΕΝΑ ΣΙΝΕΜΑ ΚΑΠΟΤΕ

Γράφει ο Γιώργος Τούλας

Στο τέλος αυτού του αιώνα, ο κόσμος πηγαίνει σινεμά βάσει προγράμματος. Τηλεφωνούν, κρατούν θέση, κανονίζουν μέρες νωρίτερα, χρεώνουν το εισιτήριο στην πιστωτική τους κάρτα. Στεγνά και αποστειρωμένα. Σε αίθουσες που δεν ακούγεται το παραμικρό. Παρά μόνο ο ήχος του ντόλμπι. Ακόμα και τα ποπ κορν, είναι σε ειδικές συσκευασίες, για να μην κάνουν κριτς-κριτς. Πώς ήταν τα λαϊκά σινεμά του '60, ρώτησα έναν παλιό μηχανικό.

Ήταν κάποτε ένα σινεμά στη Μαρτίου που το έλεγαν ΑΣΤΟΡ. Το λέγαμε το καουμπόικο, γιατί έπαιζε πάντα γουέστερν, με πιστολίδια. Εκεί ο κόσμος κατέβαινε κοπάδια. Λες και τους έφερνε λεωφορείο. Από τις πέντε το απόγευμα γέμιζε. Το τι γινόταν μέσα στην ταινία δεν περιγράφεται. Μια φορά ένας Ινδιάνος πέταξε ένα τσεκούρι και ένας τύπος που είχε μια σφυρίχτρα, σφύριξε δυνατά και φώναξε πέναλι.

Ο κύριος Γιώργος Τζαβάρας, είναι ένας από τους ανθρώπους που μεγάλωσαν στο σινεμά. Στη δεκαετία του εξήντα δούλεψε σε μερικά από τα κεντρικότερα σινεμά της πόλης. Τα καλοκαίρια μετακόμιζε ανατολικά. Σε θερινά σε γειτονιές. Στο λαϊκό προσκύνημα. Μετά τον πόλεμο, με την ανοικοδόμηση οι εργολάβοι άρχισαν να καταλαβαίνουν πως η νέα μόδα της ψυχαγωγίας ήταν το πανί της οθόνης.

Σε κάθε πολυκατοικία που χτίζονταν τότε υπήρχε υπόγειο. Οι εργολάβοι το έφτιαχναν σινεμά. Πολλοί τα άνοιγαν μόνοι τους. Άλλοι τα νοίκιαζαν σε μηχανικούς προβολής, σε μαγαζάτορες. Κάποια εποχή όλοι έκαναν σινεμάδες. Μανάβηδες, μπακάληδες, ακόμα και λαχειοπώληδες. Οι άδειες δινόταν εύκολα. Φτάσαμε να έχουμε ανάμεσα στο '60 και το '70, '80 κινηματογράφους.

Η χούντα απαγόρευσε καινούριες άδειες σε υπόγεια. Ο κύριος Λάκης Ράπος μαζί με το συνεταιίρο του, Κοσμά Ζαφειρίου, είχαν τη μεγαλύτερη αλυσίδα κινηματογράφων στην πόλη. Δεκαέξι τον αριθμό. Που σημαίνει πως χρειαζόταν μια ολόκληρη νύχτα για να περάσουν από όλους.

Λαϊκά σινεμά στα χρόνια του εξήντα, δεν θεωρούνταν μονάχα όσα υπήρχαν στις καθαρόαιμες εργατικές γειτονιές πέρα από το Βαρδάρη. Στα ανατολικά της πόλης, από την Τούμπα μέχρι την Καλαμαριά και από του Βότση μέχρι τη Χαριλάου, οι γειτονιές είχαν τα δικά τους κάστρα, που κράτησαν αντιστάσεις μέχρι τα μέσα του εβδομήντα, οπότε άρχισε η πτώση. Μια πτώση που είχε όχι μόνο αίτια εξωτερικά σαν την τηλεόραση, αλλά και πόλεμο μεγάλο από μέσα, του κέντρου προς τη γειτονιά.

ΓΙΝΟΤΑΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Τα μεγάλα μαγαζιά του κέντρου μάς πολεμούσαν πολύ. Για να καταλάβεις χαρτόνια για ταινία που θα παίξουμε στη γειτονιά όταν θα κατέβαινε από το κεντρικό δεν μας επέτρεπαν να βάλουμε. Έβαζαν βέτο στις εταιρείες που είχαν τις ταινίες. Έτσι και του δώσεις διαφημιστικά, εγώ δεν τη βγάζω την ταινία στο κέντρο. Τι να κάνουν οι εταιρείες υπέκυπταν.

Ο ΦΟΙΝΙΞ, ο ΑΣΤΕΡΑΣ, το ΑΒΑ, η ΑΝΘΗ, το ΟΣΚΑΡ, η ΑΡΙΑ, το ΔΙΟΝ, το ΕΛΛΑΣ, το ΔΟΥΚΑΚΗ στην Τούμπα, οι ΔΕΛΦΟΙ, το ΕΡΑΖ, το ΡΕΞ, η ΔΗΜΗΤΡΑ, το ΑΝΕΤΟΝ και η ΑΜΑΛΙΑ, ανάμεσα στην Μπότσαρη και την Παρασκευοπούλου, το ΑΡΓΩ, η ΑΡΖΕΝΤΙΝΑ, το ΦΑΛΗΡΟ, το ΚΑΤΙΑ, το ΗΡΑΙΟΝ, τα ΑΣΤΕΡΙΑ, ο ΚΡΟΝΟΣ, ο ΑΠΟΛΩΝΑΣ, κοντά στην Όλγας, η ΜΑΡΙΑΝΝΑ στο Βότση, η ΣΕΛΗΝΗ στη Χαριλάου, ο ΣΕΠΡΙΟΣ, ο ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ στο Αλατίνι, το ΚΟΡΩΝΙΣ, είναι ονόματα μυθικά. Στέκια φανατικών σινεφίλ, που μεγάλωσαν με ήρωες αγνούς, χωρίς τέρατα διαστημικά και ψυχωτικούς σίριαλ κίλερς. Με ανθρώπινα ξεσπάσματα χαράς και θλίψης στην αίθουσα. Προσφυγικά, όσο πιο ψηλά γεωγραφικά ανέβαινες, αριστοκρατικά σχεδόν χαμηλά στην Όλγας, κρατούσαν το σκληρό πυρήνα τους μακριά από το κέντρο.

Τα βήτα προβολής έπαιζαν δύο έργα, ενώ υπήρχαν και τα τρίτης προβολής όπως το ΑΚΡΟΠΟΛ στα κάστρα. Τότε υπήρχαν 200 με 250 ταινίες σε κάθε εταιρεία διανομής για να καλύψουν τόση ζήτηση. Τώρα τόσες είναι σε όλες τις εταιρείες μαζί. Χωρίς αυτοκίνητο και τηλεόραση στα χρόνια του εξήντα, ήταν η βασική έξοδος. Μια συνοικιακή αίθουσα μπορούσε να κάνει μέχρι και 15 και 20 χιλιάδες εισιτήρια την εβδομάδα. Ήταν και η διαφορά του εισιτηρίου. Προπολεμικά στο κέντρο είχε δεκαοκτώ δραχμές, όσο έκαναν πέντε ψωμιά, στα βήτα προβολής οκτώ με δέκα δρχ και στα τρίτης ένα τάλιρο. Τη Δευτέρα μάλιστα που ήταν η λαϊκή πρεμιέρα έπεφτε και στα βήτα ένα τάλιρο και γινόταν προσκύνημα.

ΜΕ ΦΕΪΓ ΒΟΛΑΝ

Ο κύριος Μανώλης Ψυλλάκης, από παραδοσιακή οικογένεια κινηματογραφιστών, θυμάται την ιστορία των περισσότερων αιθουσών της πόλης και την τύχη των ταινιών για δεκαετίες ολόκληρες.

Τότε οι ταινίες διαφημιζόνταν κυρίως με φέιγ βολάν στις γειτονιές ή τον κύριο που έβγαине και φώναζε με το κωνί: Σήμερα τα αριστουργήματα. Μερικοί συνοικιακοί έβαζαν και ρεκλάμες στις εφημερίδες τις Κυριακές. Δίπλα στα μεγάλα τρίσηλα των κεντρικών, υπήρχαν και μικρές ανακοινώσεις των συνοικιακών. Ο κόσμος είχε ανοχή. Περίμενε ώρες στην ουρά για να μπει, ενώ μπορούσαν να παρακολουθήσουν όρθιοι ολόκληρη την ταινία. Τώρα με το ζόρι κάθονται πριν τη δέκατη σειρά, ενώ σε κινηματογράφους που είναι υπόγεια δεν πάνε.

Το χειμώνα σε κλειστές αίθουσες, που έσταζαν οι τοίχοι τους ιδρώτα από τα κνότα του κόσμου και το καλοκαίρι σε συνοικιακές ταράτσες και αυλές, με λαθροθέαση ευπρόσδεκτη, ασεία και πειράγματα στους ήρωες και το κοινό από τους ειδικούς στις πλάκες. Κόσμος που αρνούσαν πεισματικά να κατέβει στο κέντρο.

Όταν έβλεπαν μια διαφήμιση για κεντρικό σινεμά ερχόταν και ρωτούσαν. Το καλό το ινδιάνικο θα το φέρετε και σεις; Μόλις μάθαιναν ότι θα το φέρουμε ησύχαζαν και περίμεναν τη δεύτερη προβολή που θα μας έπιανε και μας για να το δούμε.

Τις Παρασκευές έξω από τα σχολεία οι αιθουσάρχες μοίραζαν διαφημιστικά για τις παιδικές. Να πεις στον μπαμπά να σε φέρει την Κυριακή στον Ταρζάν. Και την Κυριακή από τις δέκα, γιατί ο κόσμος ξυπνούσε νωρίς, τα ουρλιαχτά της ζούγκλας αναμεταδίδονταν από τα καλύτερα ντόλπυ του κόσμου, τα στόματα του μαθητόκοσμου.

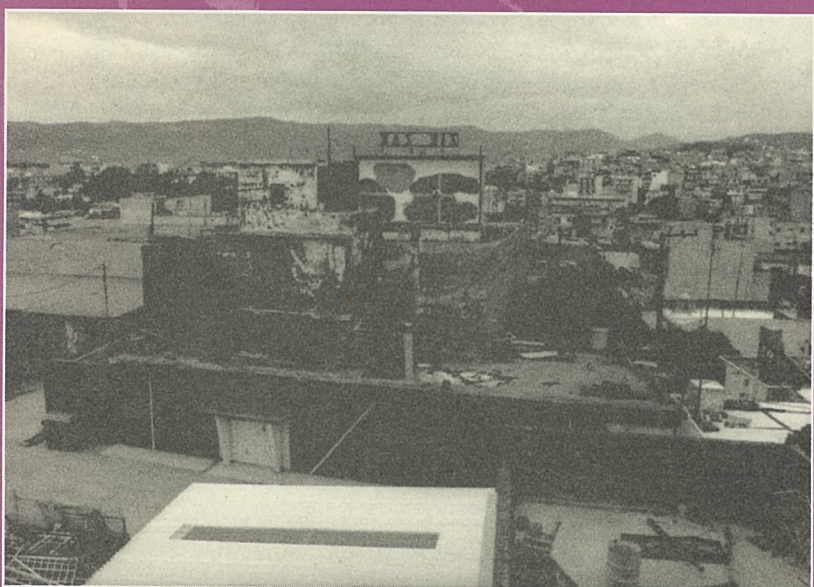
Σε όσα υπήρχε γειτονικό ζαχαροπλαστείο η αναμονή για τη βραδινή ή το τέλος της απογευματινής συνοδεύονταν απαραίτητα από υποβρύχιο, όπου κλείνονταν τα ραντεβού για την επόμενη επίσκεψη στον κινηματογράφο παράδεισο. Για την επόμενη ταινία. Τα καλοκαίρια η γειτονιά δεν παραπονιόταν για τον ήχο. Στο σχολασμα μάλιστα τα σχόλια και όσα αναπαραστούσαν στο δρόμο ήταν τόσο δυνατά που νόμιζες πως γινόταν διαδήλωση. Στα γειτονικά σουλάτσα από το σπίτι μέχρι την αίθουσα η Ελλάδα του εξήντα συναντιόταν, έκλαιγε και γελοούσε παρέα. Κοινωνούσε ακόμα στις ίδιες συγκινήσεις.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Γράφει ο Σπύρος Λαζαρίδης

Κορδελιό. Θερινός κινηματογράφος, έτοιμος θαρρείς για επαναλειτουργία. Η αυλή διατηρείται ακέραιη. Η οθόνη ολόλευκη. Ο κισσός, απέναντι ακριβώς από τους αεραγωγούς του ξενυχτάδικου, ετοιμοπόλεμος. Το ζήτημα είναι ν' ανοίξουν τα παντζούρια και να κλείσουν οι τηλεοράσεις.

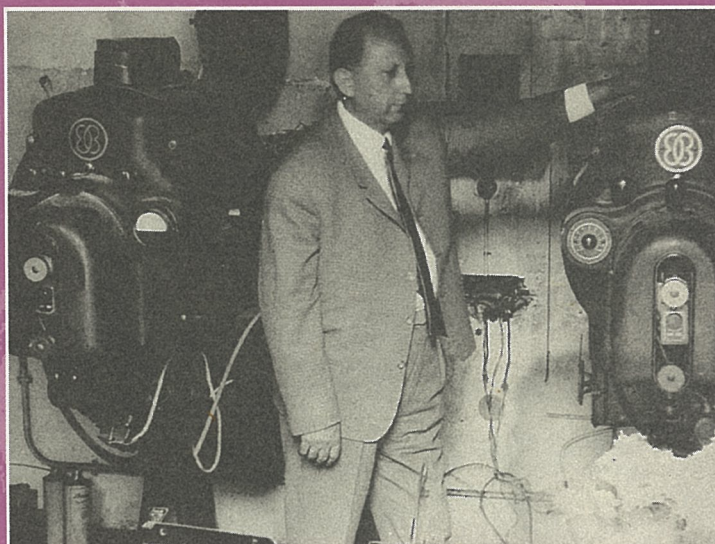

Σταυρούπολη. Σινέ Νέλλη. Κατόπιν νησκοτέκ... Όσα ζικ-ζακ και ντρίπλες κι αν προσπαθήσει, ο ζυγός είναι ασφυκτικός, πάντως το κέλυφος επιμένει και ανθίσταται. Εδώ, ήταν κινηματογράφος.

Κορδελιό. Σινέ Αριών. Κατάφερε να αντέξει στην πρώτη επίθεση και να διατηρήσει την αξιοπρέπειά του μαζί με το όνομα και την πρόσοψή του. Τελικά, υπέκυψε. Το χορευτικό Κέντρο έχει τώρα δικό του όνομα και φιλοξενεί αστέρια του πενταγράμμου, β' εθνικής.

Εύσομος, Σινέ Κόσμος. Μετά ποντιακό κέντρο διασκέδασης, Κορτσόπον. Μετά, απλώς μπουζουξίδικο. Ενυδρείο. Ύστερα πήρε ένα όνομα που θύμιζε σινεμά. Τώρα λέγεται Νησί. Σ' αντίθεση με τη Νέλλη, ο Κόσμος κυριαρχεί το τοπίο. Προϊστορικό τέρας, κρύβει στην κοιλιά του το νέο τρόπο διασκέδασης του νεοέλληνα και ανασκηώνει ψηλά την ουρά του. Εξουσία. Και τότε και τώρα.

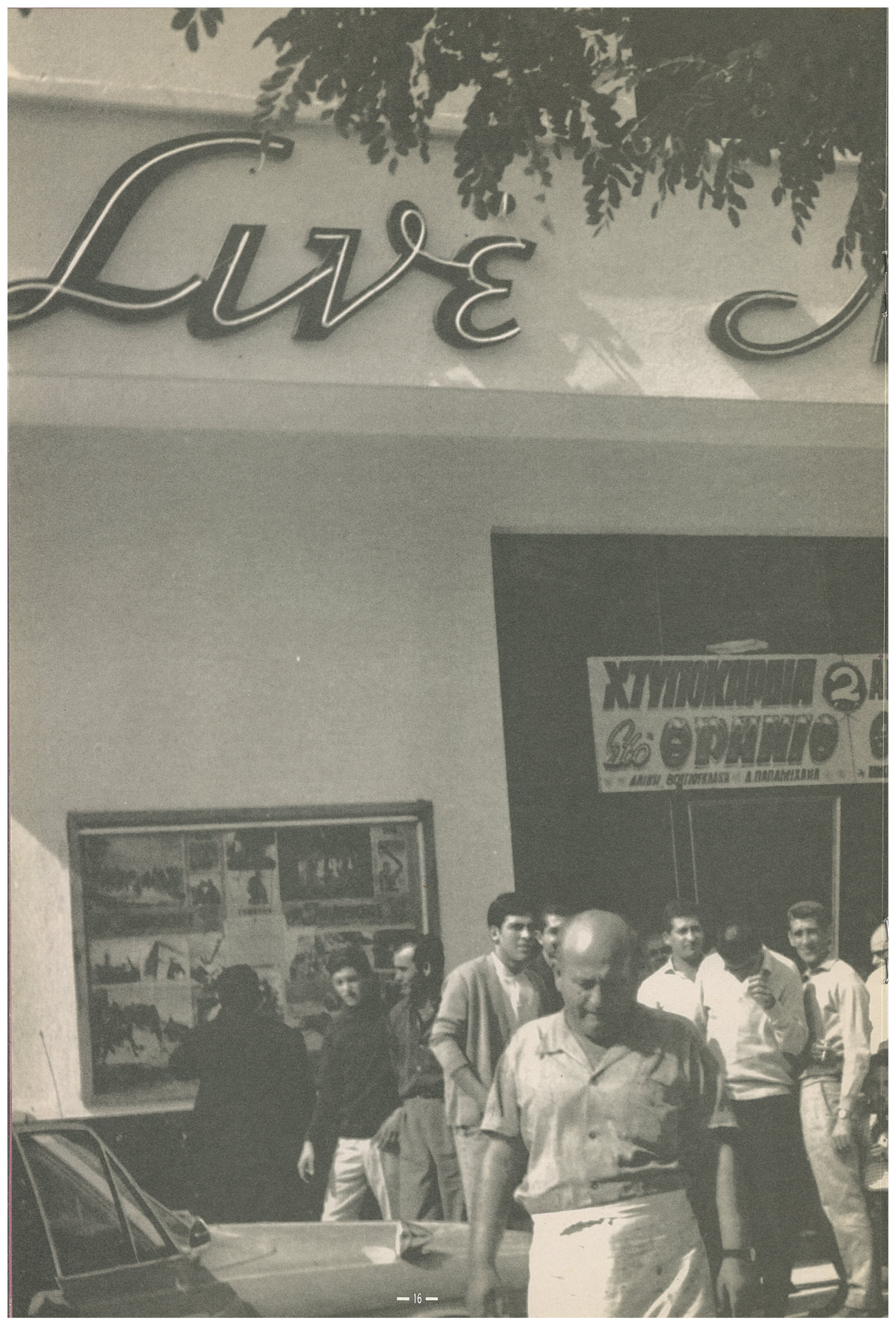
Οι παλιές ημέρες της δόξας του συνοικιακού κινηματογράφου. Γυναίκες στη Ζωή Γεμάτη πόνο, άνδρες στο Γιακουμή, μια ρωμαϊκή καρδιά, και ο Γιάννης Σαββίδης σ' ένα τρυφερό οικογενειακό στιγμιότυπο. Ο ιδιοκτήτης του Σινέ Σταυρούπολη στη Σταυρούπολη. Ο μόνος κινηματογράφος για τον οποίο το δημοτικό μνημόσυνο τελείται ετησίως πάνω στο μνήμα του νεκρού, ακι όκι σε μια απρόσωπη αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

Οδηγώντας πάνω στο δρόμο που καλύπτει το Δενδροπόταμο, φτάνει κανείς στην Εθνική Οδό Θεσσαλονίκης-Αθηνών. Στο δεξί του χέρι βρίσκεται ένα κτίριο που το κελυφός του θυμίζει κινηματογράφο. Ίσως να ήταν, ίσως και όχι. Φαίνεται έρημο, στην άκρη σαν κάστρο, ακριβώς τελευταίο (ή και πρώτο κτίσμα), η απόληξη των δυτικών συνοικιών, στο συνοικισμό του Δενδροπόταμου, στο Δήμο της Μαινεμένης. Αν λοιπόν σταθεί ο οδηγός στη συμβολή των δύο δρόμων (του πρώην ρέματος και της εθνικής οδού) και ανοίξει τα δυό του χέρια, έχει στην αγκαλιά του τις δυτικές συνοικίες της πόλης, με πρώτο κτίσμα, κολλημένο στο πρόσωπό του, αυτό το απομεινάρκι... έναν κινηματογράφο (δε μπορεί, κινηματογράφος θα ήταν!) χωρίς όνομα πια, χωρίς τα χνώτα, τους καπνούς των τσιγάρων κι όλες εκείνες τις οσμές που ανέδιδε κάποτε. Μένει εκεί, ασάλευτος όγκος.

Αυτόν, δεν τον εκμιατεύτηκε κανείς επιτήδιος. Δεν έγινε σούπερ μάρκετ, ούτε ξενυκτάδικο. Ούτε καν κατάστημα ηλεκτρικών ειδών. Το πολύ-πολύ να φιλοξένησε κάποιο συνεργείο αυτοκινήτων. Δεν ενδιαφέρθηκε γι' αυτόν κανένας δημοτικός άρχοντας για να τον "αναπλάσει". Ευτυχώς! Όπως στη γιαπωνέζικη ταινία *Η Μπαλάντα του Ναραγιάμα* μοιάζει να διάλεξε το μέρος που θα πεθάνει, και καρτερι-

κά, περιμένει το τέλος. Ηρωϊκή στάση για λογαριασμό όλων όσων τελείωσαν. Είτε έτσι, είτε αλλιώς.

Το σινεμά στη συνοικία πέθανε οριστικά και αμετάκλητα. Κάποιες προσπάθειες αναβίωσης θερινών κυρίως κινηματογράφων, δεν αποτελούν παρά μνημόσυνα. Άλλοτε ευλαβικά, άλλοτε τυπικά. Όσο πιο γρήγορα το καταλάβουμε τόσο λιγότεροι μελεοδραματισμοί θα μας ταλαιπωρούν κάθε καλοκαίρι. Εισ μνήμην λοιπόν: ... Ερμής... Ιόνιον... Μετροπόλ... Καβάση... Κόσμος... Ροζαλί... Λουξ... Ομόνοια... Ηλιουπόλ... Σταυρούπολ... Νέλλη... Διάνα... Αβέρωφ... Εύα... Ναπολιτάνα... Δάφνη... Άλσος... Άντα... Πέραν... Ελευθέρια... Φάρος... Ερμιόνη... Ελληνίς... Παρθενών... Κάπα... Ρίο... Ρόδον... Άστρον... Ειρήνη... Αρίων... Αχιλλειον... Στον Εύσομο, στην Ηλιούπολη, στη Σταυρούπολη, στην Πολίχνη, στη Νεάπολη και στους Αμπελόκηπους. Στη Μαινεμένη και στο Κορδελιό. Ένας κατάλογος σχηματισμένος μόνο από μνήμες και λόγια ανθρώπων. Όχι από συστηματική έρευνα. Από στόμα σε στόμα. Όπως κυκλοφορούσε κάποτε το νέο στη γειτονιά, για το αν ήταν καλό το έργο. Όπως ήταν κάποτε και όπως δε θα είναι πια...

ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΕΤΟΙΜΑ ΒΟΡΕΙΩΝ
ΜΑΛΑΚΙΑΝ
ΚΑΘΗ ΗΜΕΡΑ - ΕΓΧΡΩΜΟΝ

Τα ΣΙΝΕ ασόν ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΝ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΒΑΝΔΩΡΟΣ, υπεύθυνος Πολιτισμού στο Δήμο Καλαμαριάς

Συνέντευξη στη Θεοδώρα Αυγέρη

ΣΗΜΕΡΟΝ Ένα από τα ωραιότερα προγράμματα του Κινηματογράφου

ΜΑΞΙΜ

1ον
Ἡ Θρυλική

ΜΑΡΙΩ

2ον
ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΣ

στην ΑΠΙΘΑΝΗ ΥΠΕΡΚΩΜΩΔΙΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΗΛΘΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΑΤΑ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ

καί ἔρχονται τὴν ΤΕΤΑΡΤΗ ὁ Κολοσσός τῶν Κολοσσῶν

ΣΜΗΝΟΣ 633

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΚΛΑΚ-ΦΙΛΜΣ παρουσιάζει τὸ ΝΕΟ ΤΗΣ ΑΣΤΕΡΙ

ΕΔΩΡΑ ΣΙΤΖΑΝΗ

ΣΤΗΝ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΜΑΡΙΩ

Ἡ ΚΑΤΑΤΡΕΓΜΕΝΗ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΑ

* ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ *

ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΡΙΟΛΑΞ - ΑΝΕΣΤΗΣ ΒΛΑΧΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΕΡΗΜΟΥ • ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΖΑΝ

ΕΛΕΝΗ ΖΑΦΕΙΡΙΔ - Γ. ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ - ΤΖΟΥ ΓΑΡΜΠΗ - Θ. ΜΟΡΙΑΔΗΣ

* ΛΑΪΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΝΙΣΑΛΗΣ ΤΡΑΓΟΥΔΑ Η ΔΕΡΑ ΣΙΤΖΑΝΗ *
* ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΣ *
* ΕΜΜΕΛΕΣΟΝ ΤΑ ΜΠΑΛΑΕΤΑ-ΚΑΤΙΝΕ ΚΑΡΕΚΙΑ-ΦΙΛΙΠΠΑΔΗ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΤΡΙΝΟΥ *

* ΕΜΕΙΛΛΑΜΕΝΟΙ: ΚΛΑΚ ΦΙΛΜ / ΥΠΟΚΛΑΪΜΕΝΑ Ε. ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΕΛΕΜΑΤΑ 59 ΤΗΛ 76-236 ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ

Οι πρώτοι πρόσφυγες Καλαμαριώτες εγκαθίστανται εδώ το 1922, είναι τα δύσκολα χρόνια της προσφυγιάς στις παράγκες. Πόλυ σύντομα έρχεται ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος και αμέσως μετά ο Εμφύλιος, οι παππούδες μας και οι γιαγιάδες μας πέρασαν από σαράντα κύματα. Η διασκέδαση ήταν πολυτέλεια, περιοριζόταν σε πολύ απλά πράγματα, γι' αυτούς ο κινηματογράφος ήταν κάτι το φαντασμαγορικό. Γύρω στη δεκαετία του '50 άρχισαν να πηγαίνουν στα σινεμά του κέντρου. Για να κατέβουν εκείνη την εποχή στο κέντρο, έπρεπε να πάνε στο Ντεπώ, περίπου στη διασταύρωση Σοφούλη με Βασιλίσσης Όλγας, πίσω από τη Βίλλα Μπάνκα, από εκεί ξεκανούσε η συγκοινωνία. Πολλές φορές και με τα πόδια κατέβαιναν στο κέντρο για να πάνε σε κάποιον κινηματογράφο. Θυμάμαι τους παλιότερους να λένε χαρακτηριστικά ότι έπαιρναν μαζί τους ψωμότηρι όταν ξεκανούσαν να πάνε στο κέντρο για να δούνε σινεμά. "Επειδή η Καλαμαριά ήταν τόπος αναφυκής και οι περισσότεροι έρχονταν εδώ για τις ταβέρνες και τα ουζερί της παραλίας, υπήρχαν κυρίως θερινοί κινηματογράφοι. Περίοδος ακμής τους ήταν η δεκαετία '60-'70.

Από τους πιο παλιούς ήταν το ΑΚΤΑΙΟΝ πάνω στην παραλία της Αρετσούς, το ΝΤΟΒΙΛ στο Καραμπουρνάκι, δίπλα στη θάλασσα, το REX στο κέντρο της Καλαμαριάς, το ΛΙΝΤΟ στου Βότση, χειμερινό αλλά και θερινό στην ταράτσα του. Ο τελευταίος χειμερινός κινηματογράφος της Καλαμαριάς, το ΟΛΓΑ, γωνία Πασαλιδή στο συνοικισμό Κουρή, έκλεισε το 1985. Ο τελευταίος θερινός ήταν ο ΑΛΕΞ ο οποίος έκλεισε το 1986. Τα μηχανήματα από αυτό τον κινηματογράφο τα πήρε ο δήμος Καλαμαριάς και ξεκινήσαμε τη λειτουργία του δημοτικού θερινού κινηματογράφου ΑΥΡΑ, ο οποίος αυτή τη στιγμή είναι ο μοναδικός που λειτουργεί στην Καλαμαριά.

Με πονά η έλλειψη αιθουσών από την Καλαμαριά, στην οποία αυτή τη στιγμή το ποσοστό αντιπαροχής είναι πάρα πολύ μεγάλο, τα σπία έχουν φτάσει τις 400.000 το τετραγωνικό. Δίνοντας αντιπαροχή ένα οικόπεδο στην Καλαμαριά παίρνεις ένα ακίνητο πολύ μεγάλης αξίας, έτσι δεν συμφέρει ν' ανοίξεις τώρα πια έναν κινηματογράφο. Όσα σινεμά υπήρχαν έχουν αντικατασταθεί είτε από Σούπερ Μάρκετ είτε από κέντρα βραδινής διασκέδασης".

Κιν)φος **ΛΙΝΤΟ** Τὴν ΠΕΜΠΤΗΝ

"Ένα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα προγράμματα τῆς χρονιάς
1ον) Ὁ πολεμικός κολοσσός

"Ἡ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΑΝΤΖΙΟ"

2ον) Κατὰ γενικὴν ἀπόφασιν, ἐπαναλαμβάνεται ἡ προβολὴ τῆς ΚΑΛΥΤΕΡΑΣ ταινίας τῆς δεκαετίας. Τὸ ἔργο πού ἐκατοντόδες θεατῶν μας ζήτησαν
ΝΑ ΤΟ ΣΑΝΔΑΛΟΥΝ

"ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΜΑΣ ΜΕ ΑΓΑΠΗ,"

ΣΙΝΤΝΕΥ ΠΟΥΑΤΙΕ

2 ΤΑΙΝΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ **ΜΠΟΥΡΒΙΛ**
"Ἡ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΗ ΚΟΥΡΣΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ"

(LE CRACKS) ΕΓΧΡΩΜΟΝ - ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠΪ
Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΒΟΜΒΑ ΤΟΥ ΡΕΙΟΥΝ' ΧΙΛΙΣ ΦΟΡΕΣ ΠΙΟ ΑΠΟΔΑΥΣΤΙΚΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ "ΑΣΥΛΛΗΓΤΗ ΑΠΟΔΡΑΣΗ" Ὁ ΜΠΟΥΡΒΙΛ Εἶναι ΚΟΜΩΔΙΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Ὅπως καὶ πέρυσι ἔτσι καὶ ἐφέτος τό πρόγ-
ραμμα τῶν ταινιῶν τοῦ κινηματογράφου
ΑΛΕΞ Καλαμαριάς εἶναι χωρὶς
ὑπερβολὴ τό **ΚΑΛΥΤΕΡΟ** ἐξ ὄλων τῶν κινημα-
τογράφων τῆς Ἑλλάδος.
Μέσα ἀπὸ μικρὸ ἀπὸ χρονικὸ διάστημα τῶν τριῶν θερινῶν μηνῶν, προ-
βάλλουμε ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς.
Βάσει τῶν ἐπισήμων στατιστικῶν τῶν εἰσιτηρίων, τὰ ἔργα μας ἐρχονται
πρῶτα εἰς τὸν πίνακα.
Καὶ τώρα μιά ματιὰ σέ μερικὰ ἀπὸ τὰ
ΕΚΛΕΚΤΑ ἜΡΓΑ ΜΑΣ

"ΚΑΙ ΟΙ 12 ΗΣΑΝ ΚΑΘΑΡΜΑΤΑ,"
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
Ἡ ΜΑΡΒΙΝ ΟΣΚΑΡ ἠδοποιίᾶς
ΤΕΛΛΥ ΣΑΒΑΛΛΑΣ - ΕΡΝΕΣΤ ΜΠΟΡΚΙΝ - ΣΙΑΡΛΣ ΜΠΡΟΝΣΟΝ
ΤΖΟΝ ΚΑΣΑΒΕΤΗΣ - ΡΟΜΠΕΡΤ ΡΑΓ'ΑΝ
Ἡ ἀκριβότερη ταινία τῆς σεΐζον

Ὅπου καὶ ἂν προβάλλεται σχηματίζονται «Ὀὐρές» θεατῶν.
Ὁ πῖο ΜΕΓΑΛΟΣ θρίαμβος τῶν ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΩΝ τῆς ὀθύνης.
ἡ θρυλικὴ δημιουργία τοῦ ΦΡ. ΖΑΦΦΙΡΕΛΛΙ
"Ἡ ΣΤΡΙΓΓΛΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΡΝΑΚΙ,"
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΛΙΖ ΤΑΙΝΑΟΡ - ΡΙΤΣΑΡΗΤ ΜΠΑΡΤΟΝ

Ὁ μεγαλύτερος πολεμικός κολοσσός ὄλων τῶν ἰσχυρῶν
"Ἡ ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΑΡΔΕΝΝΩΝ,"
ΕΓΧΡΩΜΟΝ

Ὁ κινηματογράφος Ἀλεξ ἦταν, ἀν ὄχι ὁ καλύτερος, τουλάχιστον ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους θερινούς τῆς πόλης. Το ἕνα στα δύο ἔργα που ἔφερεν ἦταν συνήθως ποιοτικῆς ἐπιλογῆς. Ἰδιοκτῆτης του ἦταν ὁ Κώστας Δερματοπούλος, τὴν ἐμπορικὴ ἐκμετάλλευσή του ὅμως εἶχε γιὰ χρόνια ὁ Βασίλης Παπαδόπουλος.

Ὅπως οἱ περισσότεροὶ συνοικιακοὶ κινηματογράφοι, ἔτσι καὶ αὐτοὶ τῆς Καλαμαριάς, ἐπαίζαν δύο ταινίες, ἦταν κινηματογράφοι δευτέρας προβολῆς. Κάποια καινούρια ταινία προβαλλόταν πρῶτα στους κινηματογράφους τῆς πόλης, καὶ μετὰ ἐρχόταν ἐδῶ. Για νὰ προσελκύσουν τὸν κόσμον, ἐπαίζαν δύο ταινίες, δίνοντας στο κοινὸ τὴ δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς. Τὶς περισσότερες φορές πρόβαλλαν μίᾳ ἐλληνικὴ καὶ μίᾳ ξένη, ὁ ἐλληνικός κινηματογράφος τότε ἦταν σὴν ἀνθιστῆ του. Για μίᾳ περίοδο ἐπαίζαν πολλές τούρκικες ταινίες, οἱ πρόσφυγες προσπαθοῦσαν νὰ δουν μέσα σ'αὐτές καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν τοὺς τόπους τοὺς οὐσίους ἐξῆσαν καὶ μεγάλωσαν, ἀπὸ τοὺς οὐσίους ξεριζώθηκαν καὶ ἦρθαν σὴν Καλαμαριά. Οὐμῶμα ὁ "Τσακίτζης", ὁ ἥρωας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία
Γύρω στα τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '70, ὑπῆρξε καὶ ἡ πρώτη ποντιακὴ παραγωγή: "Θεοῦ πλάσμα ἐν καὶ ὁ φτωχόν", εἶχαν δημιουργηθεῖ τεράστιες ουρές ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Καλαμαριάς που ἔτρεξαν γιὰ νὰ τὴν παρακολουθήσουν. Ἀκολούθησε ἀκόμη μίᾳ προσπάθεια, τὸ "Αἷμα νερό κιν γίνεται" παραγωγός ἦταν ὁ Ζελελίδης, ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ κινηματογράφου ΣΙΝΕ στο κέντρο.

ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΔΙ' ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

Εμεῖς, παιδιὰ τότε, περιμέναμε πῶς καὶ πῶς τὰ Σαββατοκύριακα, παρακαλοῦσαμε τοὺς γονεῖς νὰ μας πᾶνε στο σινεμά. Ἦταν ἔακατάλληλα, τὰ ἔργα ἄνω τῶν δεκατριῶν καὶ γιὰ τοὺς ἄνω τῶν δεκαεπτά. Οἱ αἰθουσες ἦταν κατὰμεστες γι'αὐτό καὶ συνέφερε σαν ἐπιχείρηση τὸ σινεμά, γι'αὐτό καὶ ὑπῆρχαν πολλοὶ κινηματογράφοι. Καταναλώνονταν πολλὰ μαύρα σπόρια, βέβαια καὶ ἐκτός κινηματογράφου, αὐτό εἶναι γενικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς Καλαμαριάς. Ἄκουγες συνέχεια ἕνα "τσάκα-τσούκα" μαζί με τὸν ἦχο τῆς ταινίας. Οἱ Καλαμαριῶτες ἀν δὲν προμηθεύονταν πρῶτα με σπόρια, δὲν πῆγαιναν σινεμά...

Ὁ μεγαλύτεροι καὶ κυρίως οἱ γιαιγάδες, οἱ οὐσῶες μας συνόδευαν, σχολίαζαν τὶς ταινίες μεγαλόφωνα, σαν νὰ εἶχαν τὸν πρωταγωνιστῆ μπροστά τοὺς. Ἐλεγαν γιὰ παράδειγμα: "Τὶ κάνει τώρα ὁ ζεβζέκης;", ζούσαν τὸ ἔργο σαν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ ἀλήθεια.

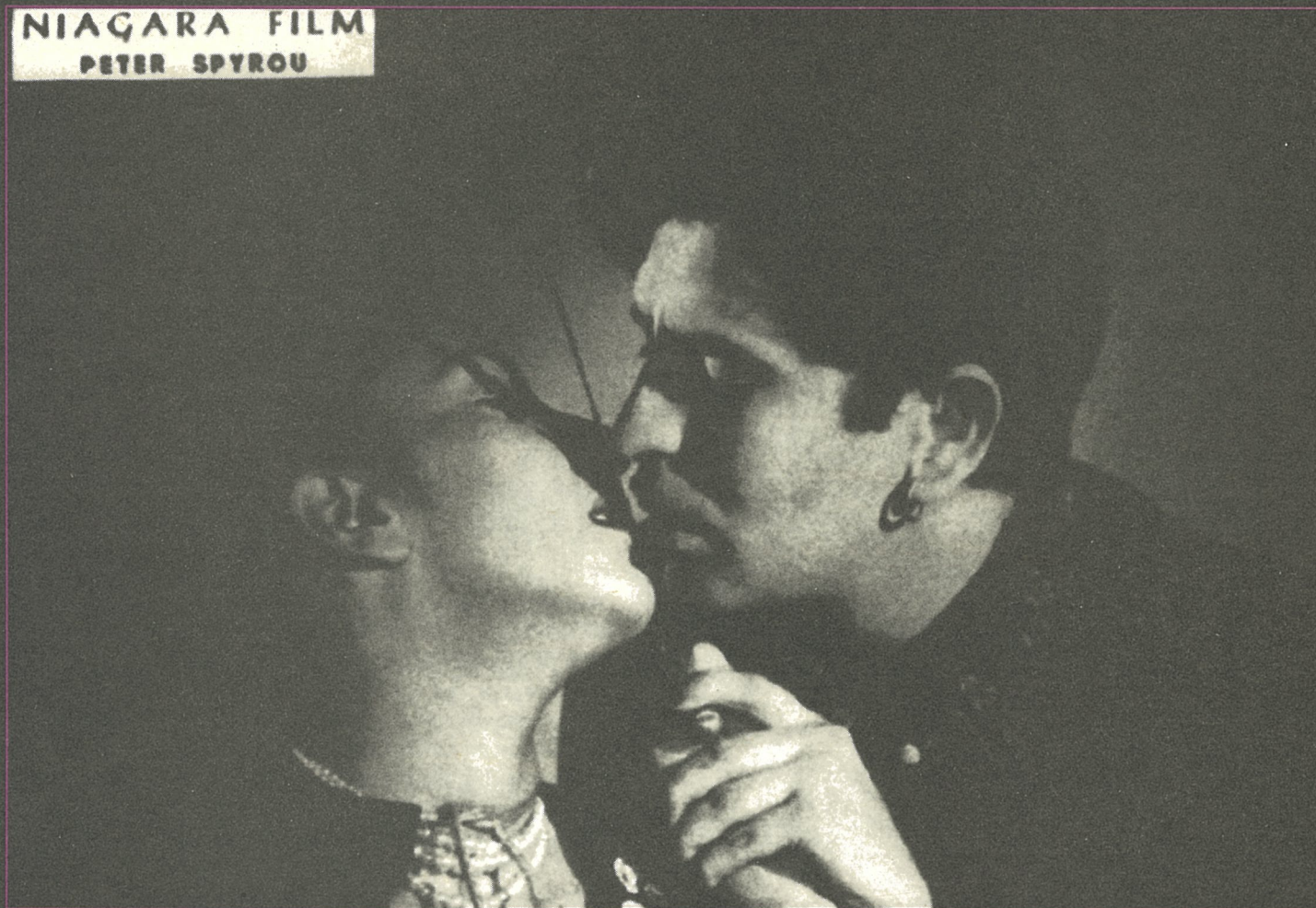
Ὁ μηχανές προβολῆς λειτουργοῦσαν με κάποια καρβουνάκια τὰ οὐσῶα χρειάζονταν πολὺ συχνὴ ἀντικατάσταση, διαφορετικὰ ὑπῆρχε ὁ κίνδυνος πυρκαγιᾶς. Πολλές φορές ὁ τεχνικός ξεχνιόταν, ὁ φωτισμός ἀρχιζε νὰ πέφτει καὶ συχνὰ ἡ εἰκόνα κανόταν τελείως. Ἄκουγες τὸν ἦχο τῆς μηχανῆς που γύριζε ἀλλὰ εἰκόνα πουθενά, ἐξ'οὐ καὶ ἡ περιβόητη φράση: "Χασάπη κάρβουνο", δηλαδὴ ἄλλαξε τὰ καρβουνάκια γιὰ νὰ ἐπανελθεῖ κανονικὰ ὁ φωτισμός. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι περιμέναμε νὰ κοπεῖ ἡ ταινία, ἦταν μέρος τοῦ παικνιδίου."

"Τὸ καλοκαίρι εἶχαμε ἐλευθερία τόσο γιὰ περισσότερο παικνίδι ὅσο καὶ γιὰ λαθραῖα παρακολούθηση τῶν ταινιῶν τοὺς θερινούς κινηματογράφους, γιὰ αὐτό σὴν μνήμη καὶ σὴν καρδιά μου ἔχω περισσότερο τοὺς θερινούς κινηματογράφους. Αὐτό που λέει τὸ τραγούδι γιὰ τὸ γιᾶσεμί ἦταν μίᾳ ἀλήθεια, ὅλο οἱ αἰθουσάρχες γιὰ νὰ περιορίσουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὴν ορατότητα τῶν ἐκτός κινηματογράφου ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διακοσμήσουν τὸν κῶρο, τοποθετοῦσαν φυτὰ σὴν περίφραξη, εἶτε ἀγιόκλημα εἶτε γιᾶσεμί εἶτε ἄλλα με πυκνὴ φυλλωσιά καὶ με ἀνθούς που μοσχοβολοῦσαν. Οἱ γνωστές πάνινες καρέκλες, τοποθετημένες τέσσερις-τέσσερις... Παρακαλοῦσαμε νὰ μὴ γεμίζει ὅλος ὁ κινηματογράφος γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἀπλώνουμε τὰ πόδια μας καὶ σὴν μπροσπινὴ σειρά. Κάτω εἶχε χαλίκι, γιὰ νὰ μὴ χρειάζεται πολὺ καθάρισμα ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀπορροφᾶται τὸ παχὺ στρώμα ἀπὸ τὰ αποσίγαρα καὶ τὰ σπόρια..."

ΒΑΡΝΑ - ΣΥΚΙΕΣ - ΜΕΤΕΩΡΑ

Συνέντευξη στην Όλγα Τσαντήλα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΕΣΟΠΟΥΛΟΣ, ιδιοκτήτης του σινεμά ΑΚΡΙΤΑΣ στις Συκιές

Την ώρα που η θλιμμένη τραγουδίστρια της Ινδίας, η **Ναργκίς**, εξιστορεί τραγουδώντας τα πάθη της δίπλα στον πιθανότατα άνυδρο Γάγγη στη μεγάλη οθόνη του κινηματογράφου ΑΚΡΙΤΑΣ στις Συκιές, αρχίζει το χαρακτηριστικό ψιλοβρόχι του Οκτωβρίου. Οι θεατές του θερινού σινεμά απόητοι, βγάζουν με ψυχραιμία τα αδιάβροχά τους και ανοίγουν τις ομπρέλες τους. Η βροχή πέφτει πάνω στα μαύρα αδιάβροχα, στο μικρό τσίγκινο υπόστεγο, ποτίζει τα φυτεμένα λουλούδια ένθεν και ένθεν του σινεμά. Οι κάτοικοι των Συκεών αποδεικνύονται πραγματικά κινηματογράφοφιλοι εν έτει 1959, καθώς αρνούνται να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους. Επρόκειτο για τη γνωστή μαγεία της μεγάλης οθόνης που είχε καθλώσει τους θεατές, φτωχούς βιοπαλαιστές, βασανισμένους πρόσφυγες, αρκετοί από αυτούς αγράμματοι, νοικοκυρές και μικρά παιδιά, που δεν προλάβαιναν ή δεν μπορούσαν να διαβάσουν τους ελληνικούς υπότιτλους.

«Και με τις βροχές γεμάτοι ήμασταν», θυμάται ο κ. Παναγιώτης Κεσόπουλος, ιδιοκτήτης του ΑΚΡΙΤΑ τότε και σημερινός ιδιοκτήτης του κινηματογράφου ΦΑΡΓΚΑΝΗ. «Έφερναν όλοι ομπρέλες, αδιάβροχα, κάθονταν στη βροχή, κανείς δεν έφευγε. Σήμερα ο κόσμος φοβάται τη συννεφιά».

Ο κινηματογράφος ΑΚΡΙΤΑΣ, που χρωστάει την ονομασία του στην τοπική ποδοσφαιρική ομάδα των Συκεών, ήταν ένας από τους αρκετούς θερινούς κινηματογράφους των δυτικών συνοικιών της Θεσσαλονίκης. Λίγο παραπάνω στη Βάρνα υπήρχε ομώνυμος θερινός κινηματογράφος ΒΑΡΝΑ, η ΑΚΡΟΠΟΛΗ στην περιοχή πάνω από τις Συκιές, το ΜΑΞΙΜ στην Παναγία Φανερωμένη, το ΚΟΣΜΙΚΟ - στο κέντρο της Νεάπολης όπου οι κάτοικοι της συνήθιζαν να κάνουν τη βόλτα τους- το θερινό ΑΛΣΟΣ επίσης στην περιοχή της Νεάπολης και πολλοί άλλοι. Ένας αρκετά μεγάλος αριθμός κινηματογράφων στη δυτική Θεσσαλονίκη, το ξεκίνημα των οποίων χρονολογείται περίπου το 1958.

«Οι συνοικιακοί κινηματογράφοι φαίνονται πολλοί σε σχέση με σήμερα για αυτές τις περιοχές, αλλά για εκείνη την περίοδο ήταν λίγοι, αν σκεφτούμε πόσος κόσμος πήγαινε.»

παρατηρεί ο κ.Κεσόπουλος.

«Το καλοκαίρι, θυμάμαι, ο ήλιος ήταν ακόμη ψηλά και δεν υπήρχαν θέσεις μέσα στο σινεμά. Αυτά που προτιμούσε ο κόσμος τότε ήταν οι ελληνικές ταινίες-ιδίως του Φίνου-, τα τούρκικα και τα ινδικά. Παίζαμε και αμερικάνικες ταινίες, αλλά όχι πολύ συχνά. Εξάλλου ο περισσότερος κόσμος ήταν αγράμματος, η γριούλα δεν μπορούσε και δεν προλάβαινε να διαβάσει τους υπότιτλους στην οθόνη. Πήγαιναν να δουν την ελληνική ταινία, για να γελάσουν με τη Βουγιουκλάκη, το Βουτσά, το Ρίζο, να κλάψουν με τον Ξανθόπουλο. Τα τούρκικα φιλμ "έπιασαν" γιατί σε εκείνες τις συνοικίες υπήρχαν πολλοί πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία που φυσικά γνώριζαν τη γλώσσα. Τα ινδικά, επίσης, είχαν μεγάλη επιτυχία γιατί στους θεατές άρεσαν τα ινδικά τραγούδια με τη Ναργκίς, που είχαν κάποιες ομοιότητες με τους αμανέδες. Η οικογένεια αφού τελείωνε το μεσημεριανό φαγητό, σιγά σιγά κατηφόριζε προς τον κινηματογράφο. Και πριν βασιλέψει ο ήλιος ο ΑΚΡΙΤΑΣ είχε γεμίσει.

Η διάρκεια της θερινής σαιζόν δεν κρατούσε λίγο όπως σήμερα μέχρι το Σεπτέμβριο. Τότε ακόμη και το Νοέμβριο τα θερινά σινεμά ήταν ανοικτά. Ο κόσμος έπαιρνε τα αδιάβροχα και πήγαινε στον κινηματογράφο. Ήταν ωραίες βραδιές, ακόμα και όταν έβρεχε γέμιζε ο κινηματογράφος, έφερναν όλοι τις ομπρέλες, αδιάβροχα, κάθονταν μέσα στη βροχή, δεν έφευγαν. Είχαμε βέβαια και σκέπαστρα για εκατό άτομα και όταν έβρεχε πολύ προσπαθούσαν όλοι να χωρέσουν κάτω από το υπόστεγο.

Το ακούς σήμερα και λες ότι ο κόσμος ήταν τρελός, και όμως έτσι ήταν. Σας είπα, ήταν η μοναδική τους διασκέδαση, καθώς δεν υπήρχαν οι σημερινές εναλλακτικές λύσεις διασκέδασης. Δεν υπήρχαν στις συνοικίες αυτές ζαχαροπλαστεία, νυχτερινά κέντρα, κλαμπ αργότερα. Και το κυριότερο ήταν ότι το εισιτήριο ήταν πολύ φτηνό. Θυμάμαι ότι μέρα παρά μέρα έκαναν λαϊκή απογευματινή και γινόταν χαμός. Πολύ κόσμος. Όλα τα σινεμά έκαναν καθημερινά από δύο παραστάσεις. Τα χειμερινά άνοιγαν από τις 3.00 το μεσημέρι, ενώ το καλοκαίρι τα θερινά λίγο πιο αργά.»

ΜΕ ΤΑ ΣΚΑΜΝΑΚΙΑ ΥΠΟ ΜΑΛΗΣ

Το ταλαιπωρημένο αλλά χαμογελαστό πλήθος ξεχυνόταν στους δρόμους με το πρώτο μεγαφωνικό κέλευσμα του ΑΚΡΙΤΑ. Δύο ώρες πριν από την προβολή, ολόκληρη η οικογένεια, μερικοί με τα σκαμνάκια τους υπό μάλης, και με ένα σακουλάκι ξηρούς καρπούς, έπιαναν θέση και κουβέντα με το γείτονα. Το σινεμά λειτουργούσε περισσότερο ως αφορμή για συνεύρεση των ανθρώπων, αντί καφενείου. Το Σινέ ΑΚΡΙΤΑΣ ήταν ένα από τα sine qua non της κοινωνικής ζωής στις Συκιές.

«Διαφήμιση κάναμε με ένα αυτοκίνητο με μεγάφωνο, ταμπέλες με το πρόγραμμα και αφίσες», αναφέρει ο κ. Κεσόπουλος. «Δύο ώρες

πριν την ταινία βγάζαμε το αυτοκίνητο και μετά από λίγο, έβλεπες караβάνια ανθρώπων να έρχονται και να σχηματίζουν ουρές έξω από το σινεμά. Πατέρας, μάνα, παιδιά και γιαγιά.

Μέσα στο σινεμά εργαζόταν μία ταμίας, ο μηχανικός και εγώ, που ήμουν συνήθως στην είσοδο, για να κόψω τα εισιτήρια, να τακτοποιήσω τον κόσμο, κάτι που έκαναν όλοι οι επιχειρηματίες. Το πρωί ένα ή δύο παιδιά καθάριζαν το χώρο και το βράδυ έβλεπαν την ταινία τζάμπα.

Ο χώρος του σινεμά ήταν συνήθως ένα ακάλυπτο οικόπεδο, γεμάτο με ψάθινες καρεκλίτσες. Πολλοί, μάλιστα, έπαιρναν και καρέκλες, σκαμνάκια από το σπίτι μαζί τους για να έχουν να κάτσουν στο διάδρομο ή στο πεζούλι σε περίπτωση που είχε κόσμο. Ερχόταν η γειτόνισσα και συζητούσε με την άλλη. Ήταν ο κινηματογράφος της γειτονιάς. Έβγαине η γυναίκα με την παντόφλα και πήγαινε στο σινεμά. Σήμερα η γυναίκα θα ντυθεί, θα φτιαχτεί, θα βάλει το καλό το φόρεμα, να φανεί. Εκεί άφηναν τις δουλειές του σπιτιού στη μέση, έβαζαν ένα πρόχειρο φουστανάκι και πήγαιναν. Αγόραζαν όλοι σακουλάκια με σπόρια από τα μαγαζάκια έξω από τους κινηματογράφους και κανένα αναψυκτικό από τις καντίνες. Την επόμενη ημέρα που σκουπίζαμε, το σινεμά ήταν γεμάτο σπόρια, ψιτίκια, ξηρούς καρπούς.

Τα θερινά σινεμά είχαν μια χάρη. Δεξιά και αριστερά είχαν παρτέρια με λουλούδια που μοσχοβολούσαν. Απολάμβαναν πραγματικό θερινό κινηματογράφο. Μπορούσες να καθίσεις και δύο ώρες περιμένοντας να δεις την ταινία και να μη σε ενοχλούσε. Ο κόσμος μιλούσε με τους φίλους του, κάπνιζε το τσιγαράκι του, άκουγε τη μουσική του. Και όλα τα μαγαζιά αυτά ήταν πολύ όμορφα με τα λουλούδια και την πρασινάδα γύρω γύρω.

Εκτός από το ΑΛΣΟΣ που ήταν μεγάλο και χωρούσε 800 άτομα τα υπόλοιπα σινεμά είχαν χωρητικότητα της τάξεως των 300, 350, 400 ατόμων. Αλλά και εκείνη την εποχή δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλοι, λόγω της μεγάλης προσελεύσεως του κόσμου.

Ύστερα στο κέντρο της πόλης, έπαιζαν μία ταινία μόνο και πρώτη προβολή με διπλάσια τιμή εισιτηρίου από αυτή των συνοικιακών. Οι συνοικίες περίμεναν να παιχτεί η ταινία στην πρώτη προβολή και μετά τις έπαιρναν ανά δύο την εβδομάδα. Πολλές φορές έπαιζαν μία ελληνική και μία ξένη ταινία, για να προσελκύσουν τον άνδρα που ήθελε την περιπέτεια και τη γυναίκα που ήθελε το ελληνικό.

Αν η ταινία ήταν εμπορική την παίζαμε όλη την εβδομάδα, όπως είχε γίνει με την "Ψεύτρα" με τη Βουγιουκλάκη, ταινία που είχε γεμίσει ασφυκτικά το χώρο όσες ημέρες την παίζαμε.

ΉΤΑΝ ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΝΑ ΒΡΕΘΟΥΜΕ

Στα συνοικιακά σινεμά πήγαινε ο φτωχός, ο λαϊκός ο κόσμος της γειτονιάς και το πολύ από άλλες συνοικίες. Δεν ερχόταν κόσμος από το κέντρο της πόλης, που είχε τους δικούς του κινηματογράφους και ένα σωρό μαγαζιά. Μόνο η γειτονιά, αλλά μπορούσαν να έρθουν 4-5 άτομα από ένα σπίτι. Ήταν ένας τόπος συγκεντρώσεως όπου μαζευόταν η συνοικία, και μετά την παράσταση κάθονταν έξω από το σινεμά και μιλούσαν για ώρα, έλεγαν σε ποιο σημείο γέλασαν, τι τους άρεσε, όπως το καφενείο. Ήταν περισσότερο μία αφορμή για να βρεθούν οι άνθρωποι μεταξύ τους.»

Ο κόσμος ήταν πιο χαλαρός, δεν είχε αυτό το άγχος που έχει σήμερα, που ακόμη και στον κινηματογράφο να πας θα συνεχίσει να σκέφτεται τα προβλήματα του. Τότε ο κόσμος περίμενε πότε θα τελείωνε η δουλειά, πότε θα ερχόταν το Σαββατοκύριακο, να δει ένα έργο. Ήταν πάντως και για μας τους επιχειρηματίες μία ωραία δουλειά. Κόσμος έμπαινε, κόσμος έβγαине, μιλούσαμε, βλέπαμε χαρούμενα πρόσωπα. Το κοινό έβγαине από το χώρο πάντα ήσυχο και ικανοποιημένο, δεν αντιδρούσε αρνητικά σε καμία ταινία. Δεν είχε ιδιαίτερες καλλιτεχνικές απαιτήσεις.

Τότε μπορεί να είχαν προβλήματα φτώχειας, πέρα από αυτό, όμως, δεν είχαν το άγχος του σημερινού ανθρώπου.

Λίγο πολύ όλοι οι συνοικιακοί κινηματογράφοι έπαιζαν τα ίδια έργα. Μόνο το ΑΛΣΟΣ, έπαιζε πιο ευρωπαϊκό και αμερικάνικο κινηματογράφο. Ίσως γιατί εκεί η συνοικία ήταν μεγαλύτερη με περισσότερη νεολαία που ήθελε περιπέτεια κατά τα αμερικάνικα πρότυπα. Και οι χειμερινοί ήταν σχετικά περιποιημένοι, με ξύλινα καθίσματα ή σιδερένια, αλλά δεν έπαυαν να είναι λαϊκοί κινηματογράφοι. Για τους ανθρώπους αυτούς δεν είχε τόσο μεγάλη σημασία, αν το έργο ήταν πρώτης ή δευτέρας προβολής. Η διαφορά με τους κεντρικούς κινηματογράφους ήταν ότι το περιβάλλον ήταν πιο φροντισμένο και περιποιημένο, τα καθίσματα ήταν καλύτερα.»

Ο οικοδομικός οίστρος των εργολάβων της Θεσσαλονίκης προκάλεσε την οικοδόμηση των περισσότερων ακαλύπτων χώρων, που "στέγαζαν" μέχρι τότε τους συνοικιακούς κινηματογράφους. Το τέλος των θερινών συνοικιακών κινηματογράφων χρονολογείται, σύμφωνα με τον κ. Κεσόπουλο, μετά το 1972. Το 1968 ο ΑΚΡΙΤΑΣ έκλεισε για τον ίδιο λόγο, αυτόν της συνεχώς αυξανόμενης οικοδομικής ανάγκης. Οι χειμερινοί συνοικιακοί κινηματογράφοι λειτούργησαν περίπου έως τα τέλη της δεκαετίας του '70. Η κρίση του ελληνικού κινηματογράφου βρισκόταν προ των πυλών και στη δεκαετία του '80, η εμφάνιση των βίντεο κλαμπ και η μικρή οθόνη "αποδεκάτισαν" τους συνοικιακούς κινηματογράφους και άφησαν τους κεντρικούς να λειτουργούν υποτονικά. « Σήμερα οι συνοικιακοί κινηματογράφοι επανεμφανίζονται στα πλαίσια της λειτουργίας των πολιτιστικών κέντρων των δήμων στα όρια του νομού Θεσσαλονίκης.

Και γενικότερα όμως παρατηρείται μία μεγάλη στροφή του κόσμου προς τον κινηματογράφο, καθώς η τηλεόραση δεν έχει ιδιαίτερα προγράμματα και έχει κουράσει το κοινό. Το κακό για μένα τουλάχιστον είναι ότι ο κόσμος δεν πηγαίνει οικογενειακά κινηματογράφο. Σπάνια βλέπω όλα τα μέλη της οικογένειας σε κοινές κινηματογραφικές εξόδους. Τότε έβλεπες όλη την οικογένεια να πηγαίνει μαζί στον κινηματογράφο. Γονείς, παιδιά, παπούδες, γιαγιάδες. Σήμερα θα δεις στις αίθουσες τον καθένα με την ηλικία του. Και εγώ πιστεύω ότι αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα σήμερα.»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΙΝ/ΚΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ ΤΩΝ **ΜΕΤΑΛΥΤΕΡΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ**

ΑΘΗΝΑΙ - ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 96
ΤΗΛΕΓΡ. Δ/ΣΙΣ: ΣΠΕΝΤΖΟΣ ΦΙΛΜ.
ΤΗΛ. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ: 620-957
ΤΥΠΟΥ: 621-438 ΔΙΕΞΕΣ: 620-956

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΣΠΕΝΤΖΟΣ

ΟΤΙ ΕΚΛΕΚΤΩΤΕΡΟ! ΟΤΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΤΕΡΟ!

ΑΗΤ/ΠΟΣ Β.ΕΛΛΑΔΟΣ:
Τ. ΜΑΡΟΓΛΟΥ & ΣΙΑ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ 28-ΘΕΣ/ΜΙΚΗ
ΤΗΛ. 76.736

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ	Ήμέραι Λειτουργ.	Σύνολον εισιτηρίων περ. 1968	Μέσος όρος ήμερ. Σύνολον	Σύνολον εισιτηρίων περ. 1967	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ	Ήμέραι Λειτουργ.	Σύνολον εισιτηρίων περ. 1968	Μέσος όρος ήμερ. Σύνολον	Σύνολον εισιτηρίων περ. 1967
ΛΙΔΙΑ Νίκαια	231	122.064	528	149.142	ΑΙΓΑΗ Άγ. Δημήτριος	245	110.251	483	112.847
ΛΟΥΣ Ταμπούρια	231	260.732	1129	278.631	ΑΛΕΚΑ Βαρδάρη	267	160.295	600	170.191
ΜΑΙΡΗ Νίκαια	215	67.479	323	74.177	ΑΝΕΤΟΝ Άγ. Τριάς	245	168.755	689	171.679
ΝΙΚΑΙΑ Νίκαια	231	132.997	619	155.596	ΑΠΟΛΛΩΝ Άγ. Τριάς	245	194.474	786	238.650
ΝΤΟΥΛΑ Άγ. Ί. Ρέντης	230	42.598	255	41.070	ΑΡΙΑ Α. Παπαναστασίου	242	60.008	248	49.158
ΟΡΦΕΥΣ Νίκαια	263	312.614	1196	358.229	ΑΡΙΩΝ Πλατεία Έλευθερίας	245	67.203	274	72.534
ΠΑΛΛΑΣ Νίκαια	224	124.214	555	129.496	ΑΣΤΕΡΙΑ Χαριλάου Ε. Β.	274	97.824	357	89.977
ΠΑΛΛΑΣ Ταμπούρια	224	91.231	395	107.839	ΑΣΤΗΡ Καλλιπόλεως	245	81.250	332	54.317
ΠΟΠΗ Κορυθαλλός	231	59.385	257	—	ΑΣΤΡΟΝ Παινεμένη	245	50.873	208	54.668
ΠΟΠΗ Κορυθαλλός	224	110.815	495	142.113	ΑΤΛΑΝΤΙΣ Γαμβέτα	217	39.795	137	27.898
ΡΕΑ Νίκαια	242	97.961	405	86.744	ΑΤΤΙΚΟΝ Βαρδάρη	245	184.119	751	197.502
ΡΙΟ Κορυθαλλός	210	55.233	263	89.267	ΑΧΙΑΛΛΕΙΟΝ Άγ. Δημητρίου	267	118.287	443	—
ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ Α' ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ					ΑΧΙΑΛΛΕΙΟΝ Έλευθερίας	245	58.121	237	68.193
ΑΕΛΛΩ Άγ. Δημήτριος	260	149.482	575	176.878	ΒΙΟΛΕΤΤΑ Παλ. Σ. Στωθ.	245	52.950	216	57.242
ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣ Βασ. Σοφίας	275	135.170	491	116.649	ΔΑΦΝΗ Νεάπολις	278	109.898	395	119.474
ΑΚΑΖΑΡ Έργατίας 35	274	343.985	1252	312.363	ΔΗΜΗΤΡΑ Όδ. 28ης Οκτωβρίου	245	56.826	232	61.274
ΑΝΑΤΟΛΙΑ Καμάρα	267	266.027	921	284.096	ΕΛΛΗ Σιν) σιν)ς Ακροπόλεως	245	101.623	415	114.299
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ Α. Πύργος	225	224.602	998	—	ΕΛΛΗΝΙΣ Ξηροκρήνη	245	74.759	305	67.825
ΒΑΚΟΥΡΑ Καμάρα	274	181.573	663	203.639	ΕΛΣΗ Άγ. Δημήτριος	267	185.022	690	179.174
ΓΑΛΑΞΙΑΣ Α. Σοράτου 13	260	143.844	553	141.842	ΕΓΑ Γέφυρα Νεαπόλεως	175	59.215	338	—
ΔΙΟΝΥΣΙΑ Άγίας Σοφίας 17	253	299.493	1184	291.933	ΗΛΕΚΤΡΑ Σιν) σιν)ς Πυλαίας	245	41.420	160	42.721
ΕΓΝΑΤΙΑ Πατριάρχου Ίωαννίμ 1	260	194.776	749	261.684	ΗΡΑΙΟΝ Χαριλάου Κων) λειω:	245	74.372	303	88.328
ΕΛΛΗΣΗΝΟΤΟΣ Έκθεσις	274	131.447	479	165.142	ΘΕΑΝΩ Κωνσταντινουπόλεως	63	5.057	80	—
ΕΣΠΕΡΟΣ Πρίγκηπος Νικολάου 20	260	240.170	924	282.373	ΘΕΡΜΑ-Γ'ΚΟΝ Καλαμαριά	255	99.220	389	116.269
ΗΛΥΣΙΑ Παύλου Μελά 16	267	210.930	782	223.451	ΘΥΜΕΛΗ Π. Η. Γερμανού	78	24.109	309	—
ΘΥΜΕΛΗ Π. Η. Γερμανού 15	172	70.676	411	98.996	ΙΑΙΟΝ Βαρδάρη	274	231.135	844	270.964
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Άριστοτέλους	274	244.867	894	273.878	ΙΝΤΕΑΛ Άγ. Δημητρίου	245	122.867	501	121.082
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ Βασ. Κωνσταντίνου 63	267	126.845	475	134.860	ΙΟΝΙΟΝ Σιν) σιν)ς Έδοσμος	245	72.936	298	73.448
ΚΑΒΙΩ Έργατίας 128	278	163.495	597	218.009	ΚΑΒΑΣΗ Ί. Μεταξα	267	57.043	214	50.736
ΚΟΛΟΘΣΑΙΟΝ Βασ. Όλγας 176	267	184.395	616	197.932	ΚΑΤΕΡΙΝΑ Άγ. Δημήτριος	267	113.582	424	94.864
ΝΑΥΑΡΙΝΟΝ Πλατεία Ναυαρίνου	260	222.513	856	284.630	ΚΟΣΜΙΚΟΝ Νεάπολις	153	157.615	1030	171.455
ΟΔΥΜΠΙΟΝ Πλατεία Άριστοτέλους	261	349.159	1338	367.275	ΚΟΣΜΟΣ Ί. Μεταξα	245	59'801	244	59.156
ΡΕΕ Βασ. Όλγας	2 47	177.237	717	203.158	ΚΡΟΝΟΣ Νεάπολ	245	97.468	398	111.371
ΡΙΒΟΔΙ Παύλου Μελά 42	267	180.414	675	5.172	ΚΥΒΕΛΕΙΑ Χλρς	229	35.255	154	22.731
ΡΙΟ Έργατίας 93	274	175.460	640	218.026	ΛΕΑΛΑ Πολίχνη	245	53.625	219	61.380
ΣΤΟΥΝΤΙΟ ΚΙΝΟ Όδ. Μάνου	99	40.659	421	—	ΛΑ-Γ'ΚΟΝ Βαρδάρη	274	329.520	1203	369.198
ΤΙΤΑΝΙΑ Μεγ. Άλεξάνδρου 55	261	351.904	1348	385.220	ΛΙΝΤΟ Βότση	245	76.255	311	92.345
ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΒΟΛΩΣ					ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ Α. Μαργαρίτη 6	267	108.662	407	120.744
ΑΔΩΝΙΣ Άνάληψις	119	21.352	179	—	ΜΕΤΡΟΠΟΛ Μ. Άλεξάνδρου	261	52.052	196	46.457
ΑΘΗΝΑ Άνάληψις	245	149.615	608	134.178	ΝΕΛΛΗ Σ) σιν)ς Σταυρουπόλεως	245	42.132	172	—
					ΟΜΟΝΟΙΑ Σιν) σιν)ς Ήλιουπόλεως	277	117.582	425	134.610

ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΣΤΗ ΝΕΑΠΟΛΗ

Γράφει ο Στράτος Κερσανίδης

Στην ταράτσα του υφαντουργείου του Μίγγου, στην οδό Ρήγα Φεραίου, στα 1943-44 λειτουργούσε ο πρώτος κινηματογράφος στη Νεάπολη. Όμως αργότερα, γύρω στη δεκαετία του '60, άρχισε η πραγματική άνθιση. Ξεκινώντας από χαμηλά, από την οδό Λαγκαδά και ανεβαίνοντας την Αγίου Γεωργίου συναντούσαμε αριστερά τη θερινή ΝΑΠΟΛΙΤΑΝΑ και δεξιά, γωνία Αγίου Γεωργίου με Αυστραλίας τη χειμερινή ΔΑΦΝΗ. Πιο ψηλά, στη στάση Βαρσαμής, είχαμε άλλες δύο αίθουσες αντικρουστά: Το ΚΟΣΜΙΚΟΝ στην οδό Βασιλέως Γεωργίου Β' 93 και σχεδόν απέναντι στην ίδια οδό στον αριθμό 118 δίπλα στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια Θερμού, το θερινό ΑΛΣΟΣ. Το δεύτερο μάλιστα έκοβε τα περισσότερα εισιτήρια από οποιονδήποτε άλλον συνοικιακό θερινό κινηματογράφο.

Ακόμη πιο ψηλά, στο 158 της ίδιας οδού, υπήρχε το θερινό ΑΣΤΥ. Από τους κινηματογράφους αυτούς δεν υπάρχει τίποτε που να τους θυμίζει, αφού έγιναν άλλοι σούπερ μάρκετ, άλλοι καταστήματα ειδών υγιεινής και άλλοι τεράστιες πολυκατοικίες. Χαμηλά στη Γέ-

φυρα των Στεναγμών στην οδό Καρπενησιώτη υπήρχε και η ΕΥΑ ενώ σχετικά πιο καινούρια ήταν η ΜΑΡΙΛΕΝΑ επί της οδού Αγαθουπόλεως και Παναγή Τσαλδάρη.

Θυμάμαι ακόμη την υπερπαραγωγή "Ελ Σιντ" με τον Τσάρλτον Ίστον που είχαν γοητεύσει τα μάτια μου και τη φαντασία μου στο ΑΛΣΟΣ. Θυμάμαι και μια ταινία με τον Τζόνι Χάλιντεϊ στη ΔΑΦΝΗ που την είδα 3 φορές στη σειρά από τις δύο το μεσημέρι. Περισσότερο όμως θυμάμαι τις δικές μας κινηματογραφικές βραδιές μαζί με τους παιδικούς μου φίλους, που κάναμε "ανταλλαγή" κινηματογραφικών εμπειριών. Αφού παίζαμε τους καουμπούδες και τους Ινδιάνους ή το Ζορό και το Μασίστα -τους κινηματογραφικούς μας ήρωες- μαζευόμασταν σε μια γωνιά και με ένα φράγκο μαύρα σπόρια αρχίζαμε διαδοχικά να διηγούμαστε στους άλλους της παρέας την τελευταία ταινία που είχαμε δει. Και ήταν τόσο ζωντανές εκείνες οι διηγήσεις που νομίζαμε πως στα αλήθεια βλέπαμε σινεμά! Τα λόγια γινόταν εικόνες, τα σπόρια έφερναν δίψα, οι μανάδες μας φώναζαν να πάμε για ύπνο. Το βράδυ, τυλιγμένοι στα κινηματογραφικά μας όνειρα σκεφτόμασταν πώς θα εξοικονομήσουμε τις 9 δρχ. για να δούμε τα δύο καινούρια έργα. Ο φίλος μου ο Χρήστος Γεωργιάδης που ζει ακόμη και σήμερα στην παλιά μας γειτονιά, θυμάται: "Ανήκω σ' εκείνη τη γενιά που "διαμορφώθηκε" στα παλιά σινεμά. Τότε που με 10 δρχ. στην τσέπη πληρώναμε το εισιτήριο και περίσσευαν και λεφτά για σάντουιτς και ΤΑΜ-ΤΑΜ. Τότε που το καλίκι έτριζε κάτω από τα πόδια μας καθώς οι διερχόμενοι καταλαμβάνανε τις θέσεις τους. Μεγάλη υπόθεση να έχεις θέση. Οι περισσότεροι ήταν όρθιοι. Και το άκουσμα του καλίκιού ήταν η μόνη "ηχορύπανση" αφού για τη "μόνωση" φρόντιζε η φυσική και πανέμορφη αναρριχόμενη πρασινάδα. Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς από εκείνη την εποχή! Εγώ θυμάμαι ακόμη την υπέροχη γεύση της γκαζόζας 7 αστέρων Μπίλια!

Θυμάμαι το ΑΛΣΟΣ και τη ΝΑΠΟΛΙΤΑΝΑ που έσφυζαν από κόσμο τα Σαββατοκύριακα. Θυμάμαι τη μουσική του Ελ Πάσο καθώς τη σιγοσφυρίζαμε μετά την 5η φορά που βλέπαμε την ταινία!!! Θυμάμαι τον ήχο από τα γέλια βλέποντας το Βουτσά, τον Κωνσταντάρη, το Σταυρίδη και άλλους. Θυμάμαι ακόμη τη "μαγκιά" που νιώθαμε όταν μπαίναμε σε Ακατάλληλο κάτω των 17, ενώ ήμασταν μόνο 14, "πάλι παραμύθι έφαγε ο ταμίας!". Θυμάμαι, τέλος, τη γλυκιά "μελωδία" απ' το τσίκι-σίκι αφού δεν υπήρχε άνθρωπος που δεν έτρωγε σπόρια στη διάρκεια του έργου. Μαζική τέλος η θεματολογία στη γειτονιά και θαυμασμός για τον καλό Κλιντ Ίστον που καθάρισε τον κακό Λι Βαν Κλιφ. Και ο φίλος μου ο Τούλας να εξακολουθεί μέχρι σήμερα να υποστηρίζει -όπως τότε- τους Ινδιάνους, ως Τελευταίος των Μοϊκανών.

Κινημ. ΔΑΦΝΗ τηλ. 514.360

ΔΥΡΙΟΝ 2 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
Α' Παράσταση πρωτ ώρα 10,30' Β' Παράσταση 'Απόγευμα ώρα 2,30'

Μιά νέα ΧΑΡΑΣ και ψυμικό ΣΕΚΟΥΡΑΣΜΑΤΟΣ για ΜΙΚΡΟΥΣ και ΜΕΓΑΛΟΥΣ
Ο ΠΙΟ ΤΕΛΕΙΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ - ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ - ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΥ Προγράμματος

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Μία από δύο δρες ΑΣΥΓΚΡΑΤΗΤΟΥ ΚΕΦΙΟΥ και ΠΑΝΖΟΥΡΛΙΣΜΟΥ, παρελεύθουν
ΟΛΟΙ οι Βασίλεις του ΓΕΛΙΟΥ

ΧΟΝΔΡΟΣ - ΛΙΓΝΟΣ - ΣΑΡΛΩ - ΜΠΑΣΤΕΡ ΚΗΤΤΟΝ - ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ - ΣΠΑΓΚΥ και τὰ πιό ΟΡΑΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΟΡΤΣ,
πόσ μαζί με τὰ τελευταία ΕΠΙΧΑΙΡΑ δημιουργούν ένα ΑΛΗΣΜΟΝΗΓΟ ΔΙΩΡΟ.
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡΧ. 7 - Η ΔΙΝΣΙΣ

ΣΙΝΕ ΑΚΤΑΙΟΝ

Συνέντευξη στη Θεοδώρα Αυγέρη

ΠΑΝΑΓΩΤΗΣ ΚΕΣΟΠΟΥΛΟΣ, ιδιοκτήτης του σινεμά ΑΚΡΙΑΣ στις Συκιές

Το θερινό ΑΚΤΑΙΟΝ στην Πλαστήρα 12, Καλαμαριά, δίπλα στη θρυλική τότε ντισκοτέκ ΑΝΑΜΠΕΛ

Το θερινό σινεμά ΑΚΤΑΙΟΝ, του Ανέστη Αράπογλου, στην παραλία της Αρετσούς, με την καταπληκτική θέα προς τη θάλασσα, έκλεισε πολύ νωρίτερα από τα υπόλοιπα της Καλαμαριάς, όταν το οικόπεδο στην Πλαστήρα απαλλοτριώθηκε από τον Ε.Ο.Τ, όπως και τα περισσότερα ακίνητα στην παραλιακή ζώνη. Για αρκετό καιρό το κτίριο του κινηματογράφου παρέμεινε στο οικόπεδο χωρίς να λαμβάνεται καμιά απόφαση αξιοποίησής του, ενώ η τεράστια οθόνη προσπαθούσε απεγνωσμένα να νικήσει τη φθορά του χρόνου και τη μοναξιά της, να αποφύγει την κατάρρευση. Τώρα στη θέση του ΑΚΤΑΙΟΝ υπάρχει ένας χέρσος χώρος που χρησιμοποιείται ως πάρκαγκ από το δήμο Καλαμαριάς...

“Τι σημαίνει να είσαι κόρη ενός ανθρώπου που έχει σινεμά; Σημαίνει ότι όλα τα καλοκαίρια, όλους τους θερινούς μήνες που λειτουργούσε το σινεμά, έβλεπα διόμισι ταινίες κάθε βράδυ. Τότε στο ΑΚΤΑΙΟΝ παίζαμε δύο ταινίες. Παίζαμε μία ελληνική, μία ξένη και την μισή ελληνική για όσους δεν την πρόλαβαν, για όσους δεν είχαν έρθει από την αρχή. Αυτό ήταν το πρόγραμμα. Ήταν όλες οι ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου της εποχής εκείνης και όλες οι μεγάλες παραγωγές του ξένου κινηματογράφου. Υπήρχαν και τα ακατάλληλα, τα άνω των δεκατριών στα οποία μας έβγαζαν έξω. Η πλάκα βέβαια ήταν ότι πήγαινα στην απέναντι πολυκατοικία, γιατί όπως συνέβαινε σε όλους τους θερινούς κινηματογράφους, οι γύρω πολυκατοικίες έβλεπαν δωρεάν σινεμά.

Είναι αυτό που λέει ο Κηλαϊδόνης... Τα γιασεμιά, τα τραγούδια πριν αρχίσει η ταινία, τα τεράστια μεγάφωνα μπροστά από την οθόνη. Είναι οι μεγάλοι πρωταγωνιστές σε πολύ σημαντικές ταινίες που έχουν μείνει στο παιδικό μου μυαλό: "Η Πριγκίπισσα Σίσου" με τη Ρόμι Σνάιντερ, η Τζίνια Λολομπριτζίτα στην "Ωραία των Ωραίων", η Σοφία Λώρεν, ο Τσίτσο Φράνκο, η Λόλα Φαλάνα.

"ΤΣΙΤΣΟ ΦΡΑΝΚΟ ΚΑΙ ΠΑΣΑΤΕΜΠΟΣ"

Καρέκλες σιδερένιες, τυλιγμένες με άσπρη λινάτσα κάτω και στις πλάτες, συνδεδεμένες μεταξύ τους σε πεντάδες ή τετράδες. Είχαμε βρει ωραίο παιχνίδι με τις καρέκλες. Καθόμασταν προς τα πίσω και μόλις βλέπαμε κάποιον καινούριο που δεν μας ήξερε, κάναμε απότομα προς τα εμπρός για να πέσει. Όταν έβρεχε και δεν ξέραμε τι να κάνουμε, βάζαμε τις καρέκλες πάνω από τα κεφάλια μας. Ο κινηματογράφος ήταν μεγάλος, δεν είχε εξώστη, πρέπει να χωρούσε γύρω στα τετρακόσια άτομα. Κάτω χαλίκι... Το είχαμε κάνει επίσης παιχνίδι, να μαζεύουμε από κάτω τα καπάκια από τα μπουκάλια των αναψυκτικών, τις λεμονάδες, τις πορτοκαλάδες "Ταμ-Ταμ". Εγώ μάλιστα ήμουν προνομιούχα διότι πάντα είχα περισσότερα καπάκια από τα άλλα παιδιά μιας και η λεία μου ήταν πάντα πολύ μεγάλη μετά το τέλος των προβολών.

Υπήρχαν τακτικοί θαμώνες στα σινεμά, οι πιο μοναχικοί άνθρωποι της γειτονιάς. Ήταν πέντε- έξι άτομα που τα θυμάμαι χαρακτηριστικά μέχρι και τώρα. Οι θαμώνες αυτοί έρχονταν κάθε μέρα, είχαν την συγκεκριμένη θέση στην οποία κάθονταν, από ένα σημείο και μετά δεν πλήρωναν εισιτήριο. Αν κάποιος από αυτούς έλειπε συνεχόμενα για δυο-τρεις μέρες, αρχίζαμε όλοι μας να ανησυχούμε και να τον ψάχνουμε, θεωρούσαμε ότι κάτι συνέβαινε στη γειτονιά. Το σινεμά ήταν χώρος κοινωνικών συναναστροφών. Η γιαγιά μιας συμμαθήτριάς μου που είχε μετακομίσει οικογενειακώς στην Αυστραλία, ερχόταν κάθε βράδυ έχοντας μαζί της και το μαξιλαράκι της, η καρέκλα της ερχόταν λίγο άβολη.

"Χύμα παγωτό, μιάμιση το χωνάκι και διόμιση το κύπελλο... Σπόρια, στραγάλια, σάντουιτς. Είχα και την εμπειρία του κυλικείου το οποίο ήταν χαρακτηριστικό: είχε ένα άνοιγμα μπροστά, μπορούσε κανείς να κάθεται από μέσα και να μη χάνει καμία απολύτως σκηνή. Εξυπηρετούσαμε τον κόσμο και ταυτόχρονα βλέπαμε και σινεμά. Το κυλικείο ακουμπούσε στην άκρη του οικοπέδου που βρίσκεται επί της Πλαστήρα. Από την μία πλευρά βλέπαμε και εξυπηρετούσαμε τους θαμώνες ενώ από την έξω πλευρά, που είχε επίσης άνοιγμα, ο πατέρας μου έδινε παγωτά στους διερχόμενους από την Πλαστήρα στην οποία γινόταν η "βόλτα" της Καλαμαριάς. Εκείνο το "πήγαινε-έλα" ήταν ασταμάτητο. Εγώ καθισμένη μέσα στο κυλικείο είχα την ευκαιρία να βρίσκομαι σε επα-

φή και με το έργο και με αυτά που γίνονταν έξω από τον κινηματογράφο. Θυμάμαι την ιστορία από μια ταινία με τον Τσίτσο Φράνκο και τη Λόλα Φαλάνα, η οποία υποδούταν την Αγγλίδα που προσπαθούσαν να της μάθουν ιταλικά. Προσπαθούσαν να την κάνουν να προφέρει το "στα σέρα μι πούτο", αυτή δεν μπορούσε να το μάθει με αποτέλεσμα να παραφράζει τη λέξη "πούτο" ... Οι θεατές από κάτω ξεκαρδίζονταν στα γέλια, προς δική μου έκπληξη βέβαια που επί μια εβδομάδα προσπαθούσα να καταλάβω πού ήταν το αστείο στην όλη υπόθεση, γιατί γελούσε ο κόσμος. Όλοι αρνιόντουσαν να μου το εξηγήσουν".

"Τις προβολές τις έκανε πάντα μηχανικός, από ένα υπερυψωμένο μηχανοστάσιο όπου υπήρχαν οι μηχανές προβολής. Δεν μου το επιτρέπανε πολύ - πολύ να ανεβαίνω εκεί πάνω. Ήταν λίγο στενός ο χώρος, έπρεπε να προσέχουμε τις κόπες, άλλωστε εκείνη την εποχή υπήρχαν πολλά τεχνικά προβλήματα. Υπήρχε ο κίνδυνος να σταματήσει η ταινία, κάτι που συνέβαινε πάρα πολύ συχνά. Σφυρίγματα για τα "γράμματα κασάπη", γιουκαϊσματα κι άλλες αντιδράσεις οργής για τη διακοπή του έργου. Από πλευράς μας υπήρχε ακόμη μια μεγάλη αγωνία, αν αυτό συνέβαινε σε κάποια προβολή με πάρα πολύ κόσμο".

"ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ"

Από την άλλη πλευρά της Νικολάου Πλαστήρα βρίσκονταν τα καλοκαιρινά κέντρα της πόλης, τα περιβόητα εξοχικά κέντρα της Θεσσαλονίκης. Οι θαμώνες των εξοχικών αυτών κέντρων ήταν πολύ υψηλότερου εισοδήματος από τους θαμώνες των σινεμά. Ο "Παράδεισος", τα "Καμνίτσια", το "Χρυσό Πέταλο", η "Καντάδα", από κει παρήλασαν όλοι οι μεγάλοι σταρ του πενταγράμμου. Η "Καντάδα" ήταν πολύ κοντά στο σινεμά και μας δημιουργούσε πρόβλημα ηχορύπανσης. Όλη αυτή η περιοχή ήταν μια πολύ όμορφη γειτονιά, με τα εξοχικά κέντρα και τα καφασωτά, τις υπαίθριες πισίνες... "

"Κάτω ακριβώς από την οθόνη ήταν η θάλασσα. Πριν γίνει η προέκταση της μαρίνας της Καλαμαριάς, η θάλασσα ήταν πολύ πιο μέσα, σχεδόν σύρριζα στο βράχο που ακουμπούσε όλη η οθόνη.

Όλα αυτά ήταν μέσα στη ζωή μας, τώρα τα νοσταλγούμε ως απολεσθείσες αισθήσεις. Για μας η θάλασσα στην Αρετσού, τη Νέα Κρήνη, ήταν η δική μας θάλασσα, εκεί μεγαλώσαμε, εκεί κάναμε μπάνιο. Περίπου την ίδια εποχή με το κλείσιμο του κινηματογράφου σταματήσαμε να κολυμπάμε εκεί. Όλα ήταν μέσα στα πόδια μας: ο χωματόδρομος από το σπίτι μέχρι εκεί, το σινεμά, η βόλτα στην Πλαστήρα, η θάλασσα από κάτω, η θάλασσα όπου οι συγγενείς μας ψάρευαν και εμείς κολυμπούσαμε...

Μόλις βράδιαζε, γύρω στις επτάμιση με οκτώ, ξεκινούσαμε με την προβολή της ελληνικής ταινίας, μετά πήγαιναμε στην πιο

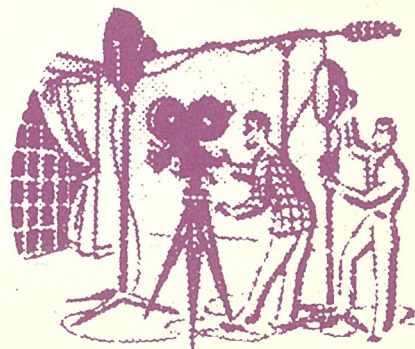
βαριά, στην ξένη. Σ'αυτές έμεναν κυρίως οι νέοι, οι γιαγιάδες έφευγαν επειδή είχαν ήδη κουραστεί από τις προηγούμενες προβολές. Το δικό τους ωράριο τελείωνε μόλις τελείωναν και οι ελληνικές ταινίες."

ΠΡΟΣΕΧΟΣ...

Σε άλλους θερινούς κινηματογράφους δεν πήγαινα, αφού κάθε βράδυ ήμουν στο δικό μας. Ενώ μετρούσα πόσα παγωτά έτρωγα, πόσα μπάνια έκανα, πόσα βιβλία διάβαζα, τις ταινίες που έβλεπα δεν τις μετρούσα. Εγώ μεγάλωνα βλέποντας σινεμά, ήταν η μοίρα μου, έτσι το έβλεπα και γι' αυτό θεωρούσα ότι δεν χρειαζόταν να καταγράψω τι έβλεπα. Στη μοίρα μου ήταν να μεγαλώνω μαζί με τις ταινίες. Όταν έκλεισε το ΑΚΤΑΙΟΝ, νόμιζα ότι ήταν κάτι προσωρινό, ότι ήμουν σε μικρή ηλικία και δεν καταλάβαινα, είχα όμως την εντύπωση ότι κάποια στιγμή ο κινηματογράφος θα ξανάρθει.

Ποιές υπόγειες σχέσεις μπορούν να υπάρχουν στις κινήσεις μας, δεν τις γνωρίζουμε. Ίσως να μην είναι τυχαίο ότι αυτό που κάνω τώρα στην τηλεόραση, και αυτό που με συναρπάζει είναι πάλι το μοντάζ, είναι το ντοκιμανταίρ. Όταν τελείωνα το γυμνάσιο είχα έντονη την επιθυμία να πάω να γραφτώ στη δραματική σχολή... Δεν ευδοδόθηκε καμία από αυτές τις απόπειρες και κυρίως δε έγινα Τορνάτορε, δηλαδή δεν έκανα τίποτα από το "Σινεμά ο Παράδεισος"... Ευτυχώς μια παρέα ανθρώπων φτιάξαμε το 1986 την ΑΥΡΑ, στον χώρο του τελευταίου κινηματογράφου που είχε μείνει στην Καλαμαριά, του ΑΛΕΞ.

Όλη αυτή η νοσταλγία, εν πολλοίς τεχνητή για να καλύψει άλλα μας σφάλματα, δεν μου πολυαρέσει, την αποφεύγω ασχέτως κι αν έκλεγα από την αρχή μέχρι το τέλος της ταινίας "Σινεμά ο Παράδεισος". Ήταν έγκλημα η μη προστασία των θερινών κινηματογράφων. Το θερινό σινεμά είναι εφεύρεση ελληνική, είναι άλλη μια απόδειξη του ελληνικού τρόπου να συσχετίζουμε τις αισθήσεις. Στο θερινό σινεμά βλέπουμε την ταινία, μυρίζουμε το αγιόκλημα, ακούμε τα τραγούδια της εποχής... Είναι ο τρόπος να βλέπουμε, να ακούμε, είναι οι έξι έως επτά αισθήσεις που έχουμε ως Έλληνες..."

Ο ΑΙΑΣ ΤΩΝ ΑΦΟΣΙΩΜΕΝΩΝ

ΓΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΠΑΤΑΚΗΣ, ιδιοκτήτης του κινηματογράφου ΑΙΑΣ

Συνέντευξη στην Όλγα Τσαντήλα

Φελλίνι
il grande maestro

Ο κινηματογράφος ΑΙΑΣ στις 40 Εκκλησιές, αν και από την πρώτη στιγμή αιμορραγούσε

οικονομικά, λειτούργησε από το 1974 και για έντεκα χρόνια, χάρη στην προσωπική επιμονή του ιδιοκτήτη του και την προσήλωση των φανατικών θαμώνων του. «Ξέρεις τι σημαίνει ΑΙΑΝΤΑΣ; Να έχει χιονίσει και εσύ να βάζεις αλυσίδες στο παλιό αμάξι για να πας εκεί, να δεις Φασμπίντερ», μου αναφέρει ένας τότε θαμώνας του κινηματογράφου.

Τα πρωτοποριακά κινηματογραφικά αφιερώματα, οι κομματικές εκδηλώσεις, τα πρώτα δειλά στην αρχή, και τολμηρά μετέπειτα, βήματα του φεμινισμού, οι αναζητήσεις των θαμώνων, συνάντησαν το πάθος του Γιώργου Καραπατάκη για έναν κινηματογράφο υψηλής ποιότητας. Ο συνδυασμός οδήγησε στη δημιουργία ενός μοναδικού καλλιτεχνικού χώρου, ενός εντευκτηρίου για τη γενιά της μεταπολίτευσης που θεωρούσε την ενασχόληση με την τέχνη, την πολιτική, τη φιλοσοφία ταυτόσημες έννοιες με την ύπαρξή της. Και όταν το κοινό σταμάτησε να ανταποκρίνεται στο ιδεατό του ιδιοκτήτη του, ο κινηματογράφος έπαψε να λειτουργεί.

Για όλα αυτά, την απαρχή, την πορεία και το τέλος του ΑΙΑΝΤΑ ο κ. Καραπατάκης, αναμνύοντας ταυτόχρονα στο λόγο του το χιούμορ με την έκδηλη συγκίνηση, μας μιλάει σήμερα.

Το σινεμά ξεκίνησε το 1974, ως κτίσμα όμως υπήρχε από το 1966. Δυσκολεύτηκα να πάρω την άδεια, γιατί δεν υπήρχε η απαιτούμενη απόσταση. Τα **Τιτάνια** για παράδειγμα, που ήταν της Εκκλησίας και βρίσκονταν μέσα στην αυλή της, δεν είχαν τέτοιο πρόβλημα. Κάποια στιγμή το 1973 καταφέραμε να πάρουμε άδεια και μάλιστα εντελώς συμπτωματικά. Κάποιος που είχε ένα μέσο κατάφερε να τροποποιήσει το νόμο και έτσι δόθηκαν οι άδειες. Οι περισσότεροι όμως στη γειτονιά νόμιζαν ότι εγώ είχα το μέσο. Και ξεκίνησε να δουλεύει ως **Πατέ**-γιατί αυτός που το αγόρασε είχε παλιά το Πατέ. Μετά από δύο μήνες έκλεισε και το αγόρασα το Σεπτέμβριο του 1974. Δεν είχα σχέση με τον κινηματογράφο, αλλά είχα αποφασίσει να κάνω κινηματογράφο τέχνης, γιατί είχε μείνει στη μνήμη μου η **ΘΥΜΕΛΗ**, τον κινηματογράφο που στα φοιτητικά μας χρόνια επισκεπτόμασταν, γιατί πάντα είχε ποιοτικά επλεγμένα έργα. "Ένα από αυτά, αν θυμάμαι καλά, ήταν τα **"Παιδιά της οδού Σαιν Πωλ"**, όπως και το **"Ο πόλεμος των κουμπιών"**.

Ο χώρος ήταν αποκλειστικά κινηματογράφος τέχνης. Μόνο έτσι θα μπορούσε να γίνει κινηματογράφος υπό τη δική μου επίβλεψη. Θυμάμαι παίζαμε την **"Τελετή"** του Όσιμα και οι θεατές είχαν μπει από τις 6.30- κάναμε τρεις προβολές 6.30, 8.30, 10.30- και έξω κάποιοι διαμαρτύρονταν **"Τι είναι αυτό, γιατί φέρνετε τέτοια έργα που δεν μπορούμε να δούμε"**, οπότε εγώ έκλεισα την αίθουσα εκείνη την ώρα και ζήτησα την άδεια από τον κ. Βασίλη Ραφαηλίδη να φωτοτυπησω σε πολλά αντίγραφα το άρθρο του για την **"Τελετή"** του Όσιμα στο περιοδικό **"Κινηματογράφος"** που τότε κόστιζε 100 δραχμές. Το εισιτήριο του κινηματογράφου ήταν περίπου 40 δραχμές. Όταν ξανάνοιξα την αίθουσα μοίραζα αντίτυπα του άρθρου του Ραφαηλίδη μαζί με τα εισιτήρια, που πάνω τους είχα γράψει:

"χρεώνεστε με 25 δραχμές το περιοδικό, αλλά αφού το διαβάσετε, σας παρακαλώ να το επιστρέψετε και να πάρετε πίσω τα λεφτά σας γιατί εμένα μου κόστισε πολύ παραπάνω".

Πολλοί ζητούσαν να το κρατήσουν και δεν μπορούσα να πω ότι και έτσι αυτό έμπαινε στις άλλες ζημιές, γιατί ο ΑΙΑΣ ποτέ δεν πήγαινε καλά οικονομικά. Αυτό το ήξερε και ο διευθυντής της Εφορίας όπου σφράγιζα τα εισιτήριά μου, μάλιστα έλεγε ότι ποτέ του δεν είχε δει δουλειά με τέτοιο παθητικό να συνεχίζει με τόσο πείσμα.

«**Τα έβαζα από την άλλη μου δουλειά, ήταν το κόμπι μου, το καφενείο μου, η διασκέδασή μου και αυτό που μου μένει από τον ΑΙΑΝΤΑ είναι η κουβέντα είτε στον προθάλαμο είτε στο τέλος.** Τύχαινε να τελειώνει η ταινία στις 12.30 και να συζητάμε μέχρι τις 2-3 το πρωί για την ταινία αλλά και για τις προοπτικές του κινηματογράφου. Οι ίδιοι οι θαμώνες- δεν τους λέω πελάτες- ενδιαφέρονταν πολύ.

κιν|φος " ΑΙΑΣ "

ΤΕΧΝΗΣ

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΦΕΛΛΙΝΙ

οί μλόουιν

the clowns

Σενάριο: Μουσική: Κοστούμια: Φωτογραφία: ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΟ Μοντάζ:

Φ. ΦΕΛΛΙΝΙ - ΜΠ. ΖΑΠΟΛΙ ΝΙΝΟ ΡΟΤΑ ΝΤ. ΝΤΟΝΑΤΙ ΝΤΑΡΙΟ ΝΤΙ ΠΑΛΜΑ Ρ. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΙ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΚΛΩΟΥΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΣΜΠΑΡΑ ΚΑΡΙΝΙ ΜΠΕΒΙΛΙΑ ΚΟΥΑΝΙΝΟ ΜΑΤΣ ΠΕΡ ΛΟΡΙΟ ΜΠΙΑΙ ΡΕΝΤΕΡΣ ΣΑΡΑ ΡΙΒΕΛ ΣΚΟΤΙ

άνισα ο ΠΙΕΡ ΕΤΑΙΣ και η ΑΝΝΙΤΑ ΕΚΜΠΕΡΓΚ

ΣΚΟΠΟΥ 12 40 ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΘΕΣ|ΝΙΚΗ ΤΗΛ. 204-618

Το πρώτο έργο που παίξαμε ήταν μία κωμωδία το **"Ένας τρελός-τρελός κόσμος"**. Θέλαμε κωμωδία για να κερδίσουμε χρόνο μέχρι να δικτυωθούμε με τα γραφεία διανομής. Το ξεκίνημα ήταν εντελώς ξαφνικό και έπρεπε να παίξω κάτι. Ο πρώτος που ήρθε να με βοηθήσει ήταν ο **Αλέκος ο Βέργας** -άνθρωπος με σπάνιο ήθος για το κύκλωμα- και μου έδωσε κάποιες ταινίες που θα έκαναν εισιτήρια, αλλά στα γραφεία που εκπροσωπούσε στη Θεσσαλονίκη δεν είχε πολλές ταινίες τέχνης. Έτσι, έπρεπε να φροντίσω να δικτυωθώ στην Αθήνα, όπου λειτουργούσαν αρχικά δύο κινηματογράφοι τέχνης, το **ΣΤΟΥΝΤΙΟ** και η **ΑΛΚΥΟΝΙΔΑ**.

Δεν ξέρω αν μετά τη μεταπολίτευση θα μπορούσε κανείς να περιμένει πολλά πράγματα, επειδή ο κόσμος ήταν ακόμη μουνδιασμένος. Εν πάσει περιπτώσει ξεκινήσαμε. Και αμέσως μετά από αυτή την κωμωδία άρχισα να προμηθεύομαι ταινίες ποιότητας. Είχα συνεργαστεί με ένα γραφείο που τροφοδοτούσε τους άλλους κινηματογράφους και έτσι είχα βρει την πηγή των ταινιών, αλλά όταν πήγα να κλείσω τις άλλες ταινίες μου είπαν ότι πρέπει να τις πάρω "πακέτο". Όλοι οι άλλοι κινηματογράφοι έπαιρναν την ταινία και έδιναν ποσοστά στο γραφείο που είχε την εκμετάλλευση. Η "εκμετάλλευση" με εκμεταλλεύονταν γιατί μου επέβαλε να τις παίρνω πακέτο. Πολλές φορές το ποσό που ζητούσαν για μία ταινία ήταν το τριπλάσιο των εισπράξεών μου, αν σκεφτείτε ότι η πρώτη καλλιτεχνική ταινία που έπαιξα έκανε 17 εισιτήρια την πρώτη εβδομάδα το **"Τρεις νύχτες μίας αγάπης"** μία συγγαρέζικη ταινία. Την ταινία την παίξαμε δύο εβδομάδες και τη δεύτερη εβδομάδα έκανε άλλα 18 εισιτήρια.

Δεν είχα τη δυνατότητα της μεγάλης διαφήμισης, η διαφήμισή μου περιοριζόταν στην εφημερίδα **"ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ"**, σε ένα μονόσπηλο πέντε εκατοστών εκεί που οι άλλοι κινηματογράφοι είχαν τρίσπηλα και τετράσπηλα σε οκταπλάσια επιφάνεια από τη δική μου.

Η διαφήμιση δεν ταίριαζε στη νοοτροπία μου, καθώς πίστευα ότι με τον καιρό οι ίδιοι οι θαμώνες θα έκαναν τη διαφήμιση. Σιγά σιγά οι θαμώνες ξεπέρασαν τους 300 την εβδομάδα. Παρ' όλα αυτά μπορούσε να αντιμετωπίζει κάποιος ταμειακά τα έξοδα του κινηματογράφου με 700 εισιτήρια την εβδομάδα.

Τα ποιοτικά έργα που μπορούσα εγώ να πάρω ήταν του ανατολικού μπλοκ- είχα και πρόβλημα γιατί κάποια στιγμή, το 1975, χαρακτηρίστηκε ο κινηματογράφος ως άντρο κομμουνιστών, όταν πλέον είχα τη δυνατότητα να παίρνω αυτές τις ταινίες "πακέτο". Αν και έπαιρνα το πακέτο των 40 ταινιών έπαιξα τις 20-σκεφτείτε ότι έχω στην αποθήκη μου ταινία που δεν έχω παίξει ποτέ. Ήταν μία τσεχοσλοβακική ταινία που, αν και καλή δεν μου έκανε ποτέ αίσθηση να την προβάλλω, γιατί είχε έντονο κομματικό χαρακτήρα και προωθούσε την κομματική πειθαρχία. Αυτή η ταινία κυκλοφόρησε μαζί με το **"Πριμ"** που ήταν η πρώτη ταινία που βγήκε έξω από τα σύνορα της Σοβιετικής Ένωσης και αμφισβητούσε έντονα το κομματικό καθεστώς.»

"ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ" ΣΕ ΟΡΕΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Το **"Πριμ"** είχε κάνει τα πιο πολλά εισιτήρια στην ιστορία του ΑΙΑΝΤΑ. Είχε πάρα πολλούς όρθιους, είχε για πρώτη φορά ουρά έξω από το ταμείο και την παρακολούθησαν όλες οι κομματικές αποχρώσεις, ΚΚΕ-ΜΛ, ΛΜ, ΣΑΚΕ, ΚΚΕ-Εσ. Μετά από εκείνο το σημείο άρχισαν να δημιουργούνται τα πρώτα προβλήματα όταν μου ζητούσαν να τους διαθέσω την αίθουσα για κάποιες εκδηλώσεις. Εγώ είχα αδυναμία να αρνηθώ σε οποιαδήποτε προοδευτική παράταξη τη διάθεση της αίθουσας για εκδήλωση ή για να

προβάλλουν κάποια ταινία, για μία δική τους γιορτή.

Η πρώτη μου γνωριμία με τον Τερζόπουλο, το σκηνοθέτη, έγινε όταν ο Τερζόπουλος είχε έρθει για να κάνει μία εβδομάδα ανατολικογερμανικού κινηματογράφου. Το ΚΚΕ Εσωτερικού μου είχε ζητήσει την αίθουσα και μετά το ΣΑΚΕ-το φιλοαλβανικό-. Για το ΣΑΚΕ προβλήθηκαν ταινίες από την Αλβανία, 8 ντοκιμαντέρ και 2 ταινίες μεγάλου μήκους - τίποτε κομματικό. Αυτό, όμως, μου αποστέρησε της πελατείας των υπόλοιπων κομμάτων. Ειδικά του ΚΚΕ. Μου έκοψαν ακόμη και την καλημέρα. Αυτό έγινε το 1979-80. Όταν έπαιζα την **"Απεργία"** του **Αϊζενστάιν**, η ΚΝΕ είχε ζητήσει την αίθουσα, την οποία πάντα έπαιρνε όχι μόνο τιμής ένεκεν, αλλά μισοτιμής ένεκεν με ένα συμβολικό τίμημα-πλήρωναν την καθαρίστρια-και όταν τελείωσα είχε χαθεί η πρώτη προβολή. **"Έπρεπε να τελειώσουν στις 6.00 το απόγευμα για να μπει η πρώτη προβολή στις 6.30. αυτοί τελείωσαν γύρω στις 8.00. Σημειωτέον είχαν ξεκινήσει την προηγούμενη ημέρα. Σε εκείνη την περίπτωση όμως θαύμασα και την οργάνωση αυτής της νεολαίας που υποσχέθηκε να επανορθώσει γιατί είχα χάσει την προβολή. Ο υπεύθυνος μου είπε ότι θα κρατούσαν την αίθουσα μία ώρα ακόμη αρκεί να έπαιρναν ένα τηλέφωνο. Πράγματι πήρε ένα τηλέφωνο και μετά από μία ώρα άρχισαν να έρχονται ομαδούλες από δύο, τέσσερα, πέντε άτομα και σε μία ώρα είχε γεμίσει ασφυκτικά η αίθουσα. Επειδή δεν μπορούσα να κόβω εισιτήρια καθώς είχαν αυτοί την αίθουσα, είχαν βάλει έξω ένα καπέλο που θύμιζε στο σχήμα το θωρηκτό Ποτέμκιν και έριχναν μέσα το αντίτιμο. Βέβαια μετά κόψαμε εισιτήρια και είδαμε ότι είχαμε κόψει 360 ενώ οι θέσεις μας ήταν 320.»**

ΑΤΑΙΡΙΑΣΤΟΙ ΘΕΑΤΕΣ

Είχα κάνει διάφορες απόπειρες στατιστικής μελέτης, είχα τυπώσει ένα έντυπο με ερωτήματα για τους θαμώνες, όπως με τι ασχολούνται και τι είδους έργα προτιμάνε και έτσι διαπίστωσα ότι ένα μεγάλο ποσοστό, 80% περίπου, που παρακολουθούσαν έργα κοινωνικοπολιτικά ήταν φοιτητές της Ιατρικής, σε αντίθεση με φοιτητές του Πολυτεχνείου που αν και συνάδελφοι, προτιμούσαν να βλέπουν ταινίες του Γκουσγκούνη στον ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟ. Πιστεύω ότι αυτό συνέβαινε γιατί οι γιατροί ήταν πάντα πιεσμένοι από την ίδια την επιστήμη και έψαχναν μία πνευματική διέξοδο.

Έρχονταν όλες οι ηλικίες. Θυμάμαι ένα φορητογυαλί γύρω στα 60. Παρκάριζε το φορητό στην ανηφόρα των 40 Εκκλησιών και ανέβαινε με τα πόδια κάθε Τετάρτη απόγευμα. Κάποιος άλλος πολιτικός μηχανικός, τότε στα 40, έρχόταν κάθε εβδομάδα και δεν κοιτούσε τι έργο έπαιζε. Έκοβε εισιτήριο και έμπαινε. Πολλές φορές έμπαινε σε έργο που είχε ήδη δει. Ο ταμίας, σκυφτός πάνω στον πάγκο του, δεν τον αντιλαμβανόταν και του έκοβε το εισιτήριο. Μόλις όμως ο πελάτης συνειδητοποιούσε ότι είχε δει την ταινία και πή-

γαινε να φύγει, ο ταμίας τον περίμενε με τα λεφτά. Ο ίδιος όμως έλεγε "δεν πειράζει κράτα το εισιτήριο για την επόμενη φορά".

Η αλήθεια είναι ότι οι άνθρωποι της πραγματικής κουλτούρας στη Θεσσαλονίκη δεν ξεπερνάνε τους 100. **Είχε πει κάποτε ο Κωστής Μοσκόφ "τους ξέρω όλους όχι μόνο από τις φάτσες, αλλά τους γνωρίζω και όταν βλέπω το πίσω μέρος του κεφαλιού τους στο σινεμά. Και είναι παντού οι ίδιοι".**

"Άλλοι θαμώνες ήταν καθηγητές του Πανεπιστημίου και ειδικά της Φιλοσοφικής. Κάποιος μάλιστα καθηγητής Γλωσσολογίας έρχόταν σε όλα τα έργα. Δεν θυμάμαι κανένα καθηγητή της Νομικής, κάποιες φορές έρχονταν της Ιατρικής, ενώ της Φιλοσοφικής και του Πολυτεχνείου έρχονταν πολύ συχνά.»

Ο ΑΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΩΣ ΜΟΔΑ

Αν λοιπόν υποθέσουμε ότι οι άνθρωποι της κουλτούρας και της τέχνης στη Θεσσαλονίκη τότε ήταν τόσο λίγοι, το ερώτημα ήταν ποιοι ήταν οι υπόλοιποι που έρχονταν. Αυτό σχετίζεται με το λόγο που έκλεισε ο ΑΙΑΝΤΑΣ. Κάποια στιγμή ο κινηματογράφος έγινε μόδα. **"Πάω στον ΑΙΑΝΤΑ όχι για να δω μία καλλιτεχνική ταινία ή να επικοινωνήσω με τους ανθρώπους στο χώρο αυτό, αλλά να με δουν εκεί."** Αυτό ήταν το σκεπτικό και με ενοχλούσε. Η προβολή στον ΑΙΑΝΤΑ ήταν ένα είδος λειτουργίας. Έδιναν ραντεβού οι άνθρωποι από έξω, μέσα στην αίθουσα και στο διάλειμμα. Είχε γίνει στέκι κάποιων ατόμων. Μετά, όταν έγινε μόδα, άρχισαν να έρχονται άνθρωποι για τους οποίους δεν υπήρχε χώρος. **"Άρχισε πια να ασφυκτιά η αίθουσα όχι από πλήθος αλλά ποιοτικά, και να μην υπάρχει πια λόγος ύπαρξης."** Άλλωστε κάθε τι που γεννιέται πεθαίνει. Ο ΑΙΑΝΤΑΣ κράτησε 11 χρόνια. Στο δεκάχρονο είχε ήδη αρχίσει το ψυχομάχημα, αν και στο τέλος ο κινηματογράφος πήγαινε καλύτερα από ό,τι στην αρχή. Δεν ήταν αυτός ο λόγος. Κάποτε με κάλεσαν από την Εφορία και μου είπε: **"Βρε παιδί μου γιατί δεν το κλείνεις".** Λέω εγώ **"Καλέστε με να το κλείσω για να έχω ένα λόγο να το κλείσω. Ήμουν σαν το ναρκομανή που θέλει να σταματήσει και δεν μπορεί."** Ήταν ένας ωραίος εθισμός. Σε ό,τι αφορά το πάθος ήταν το ίδιο και ήθελα κάποιον να μου το επιβάλλει το τέλος του για να σταματήσει και η αιμορραγία της τσέπης μου.

ΑΝΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΑΓΕΝΕΙΑ

Στα καθίσματά μου που όλον αυτόν τον καιρό ήταν σαν καινούρια, άρχισα να βρίσκω από πίσω τους χαραγμένα γράμματα πότε το Α σε κύκλο, πότε τη σβάστιγκα και ήμουν αναγκασμένος, αντί να δουλεύω για το σινεμά, να καθαρίζω με το ασετόν τις καρέκλες.

Έβλεπα καθημερινά ότι η νεολαία στην οποία ήθελα να απευθύνομαι άρχισε να στρέφεται αποκλειστικά σε ντίσκο, καφετέριες, ναρκωτικά. Εγώ μέσα στην αίθουσα απαγόρευα αυστηρότατα το κάπνισμα και πολλές φορές γινόμουν αντικείμενο χλευασμού. Μία φορά όταν πήγα το τασάκι σε μία κυρία για να μην πέσει η στάχτη της, αυτή τίναξε τη στάχτη της στο χέρι μου. Εγώ βέβαια δεν έχασα καιρό της έδωσα μία στο χέρι και της έριξα το τσιγάρο.

Τύπωνα προσκλήσεις, γιατί στεναχωριόμουν όταν μία ταινία δεν την έβλεπε ο κόσμος και για να έχω πάντα κάποιον να τη συζητάμε. Μοίραζα 100 περίπου προσκλήσεις την εβδομάδα. Συνέβη το εξής απρόοπτο σε μία σοβαρή ταινία καθαρά πνευματικού χαρακτήρα. Είχα δώσει την πρόσκληση σε κάποιον καθηγητή Πανεπιστημίου, η οποία όμως χρησιμοποιήθηκε από μία "κυρία" που ήρθε βαμμένη και στολισμένη, γιατί πίστευε ότι θα πήγαινε κάπου κοσμικά... μπήκε και μετά από 10 λεπτά φεύγει φωνάζοντας: **"Τι καζομάρες είναι αυτές που βλέπετε"**. Μετά από αυτό τύπωνα νέες προσκλήσεις αυστηρά προσωπικές.»

«Ένιωθα πάρα πολύ όμορφα όταν το κοινό έβγαινε ευχαριστημένο από την αίθουσα, είχα την αίσθηση ότι είχε απολαύσει κάτι το πνευματικό. Ένιωθα τρομερή απογοήτευση όταν άνθρωποι του κινηματογράφου, σε ταινίες που με ενθουσίαζαν, έβρισκαν ασήμαντα κουσούρια. Αυτό συνέβη πολλές φορές.

Μετά την **"Τελετή"** του Όσιμα εργάστηκε εδώ (πρέπει να το αναφέρω γιατί πληρώνόταν συμβολικά) ο **Αχιλλέας ο Ψαλτόπουλος**. Δούλεψε πολύ και τον θεωρώ βαθύτατο γνώστη των κινηματογραφικών πραγμάτων και μάλιστα πιο ειδήμονα από πολλούς ειδήμονες. Καμιά φορά παρασυρόταν από τους κριτικούς, σήκωνε τα χέρια ψηλά και έλεγε **"Για αυτήν την ταινία τώρα εγώ τι να γράψω"**. Θυμάμαι την **"Ιστορία σε πρώτο πρόσωπο"** με τη Γκλέντα Τζάκσον, ένα έργο που θα μπορούσε να δοθεί ως ένας ανθρώπινος αλτρουισμός και γύρισε και μου είπε: **"Τι να γράψω; Οι κριτικοί θα τη θάψουν"**.

Γελούσα πολύ όταν έβλεπα τις φεμινίστριες να φωνάζουν στο **"Αλάτι της γης"**, όπου μία γυναίκα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, παίρνει τα πράγματα στα χέρια της, παροτρύνοντας όμως τις άλλες γυναίκες να συμπαρασταθούν στους άνδρες τους. **Αυτή η ταινία θεωρήθηκε κατεξοχήν φεμινιστική, και μάλιστα την παίζανε σε κάθε γιορτή της γυναίκας και εγώ έμενα πάντα με την απορία "Γιατί; Αφού αυτές στην πράξη έκαναν ακριβώς το αντίθετο"**. Εκεί που είδα τον κό-

κιν/φος
 ΤΕΧΝΗΣ
ΟΤΑΚΑΡ ΒΑΡΒΑ Δευτέρα
" ΑΙΑΞ " 17 Μαΐου
" ΜΕΡΕΣ
ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

Η ταινία περιγράφει τις κρίσιμες στιγμές του έθνους της Τσεχοσλοβακίας πριν και μετά την υπογραφή του συμφώνου του Μονάχου. Δεν έχει γίνει χρήση υλικού από ντοκυμανταίρ. Όλες οι σκηνές έχουν σκηνοθετηθεί από την αρχή.

Διάρκεια προβ. 3½ ώρες • ΕΓΧΡΩΜΟΝ • ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ
 ΣΚΟΠΟΥ 12 40 ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΘΕΣ|ΝΙΚΗ ΤΗΛ. 204-618

σμο να τσακώνεται ήταν στο "Πριμ": οι μεν φώναζαν τους δε "να τα χάλια σας" και εγώ προσπαθούσα να κατευνάσω τα πνεύματα. Αναγκάστηκα μία φορά να βγάλω μία κοπέλα έξω που έβριζε ασύστολα.»

«Ο χώρος δεν ήταν μεγάλος, αλλά ήταν ένα οκτάγωνο, η μία πλευρά του οποίου ήταν η οθόνη. Χώρος συμμαζεμένος, με κόκκινα καθίσματα με ξύλινα χερούλια και ξύλινη πλάτη. Ήθελα ο κινηματογράφος να μοιάζει με θερινό σινεμά, και ήταν έτσι ο χώρος ώστε να δημιουργεί ζεστό κλίμα ανάμεσα στους θαμώνες. Όποιος και να έμπαινε μέσα δε θα περνούσε απαρατήρητος. Είχα μία καθαρίστρια και ένα χειριστή μηχανής, ο οποίος δούλεψε σχεδόν όλα τα χρόνια εκτός από τον τελευταίο, γιατί αρρώστησε και αναγκάστηκε εγώ να βγάλω άδεια χειριστού.»

"ΑΝΤΙΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ"

Η πρώτη φορά που ο κινηματογράφος γέμισε, το 1975, ήταν σε ένα τσέχικο έργο. Όταν λέμε γέμισε ξεπέρασε τους 200 και ήταν η πρώτη φορά που φάνηκε η δυνατότητα της αίθουσας να λειτουργήσει. Το '85 έκλεισα οριστικά, δεν είχα πια και το παιδικό πρόγραμμα. Έπαιζα κινούμενα σχέδια μία φορά θυμάμαι-κανονικό δώρο πρόγραμμα της Σχολής του Ζάγκρεμπ και μία της Σόφιας, αλλά είχα και ημίωρο πρόγραμμα με σοβιετικά κινούμενα σχέδια και με τσέχικα. Στα παιδιά άρεσαν, θα έλεγα μάλιστα ότι τα παιδιά ήταν σωστά στην κριτική τους.

Δεν μπορώ να πω τίποτε για τους ανθρώπους που περίμεναν να ζήσουν από τον κινηματογράφο και έκαναν τα πάντα μέσα στα πλαίσια του ανταγωνισμού, αλλά με πείραζε όταν ο ανταγωνισμός ήταν αθέμιτος. Πέρασα πολλές δύσκολες στιγμές, ειδικά όταν οι υπόλοιποι κινηματογραφιστές αντιλήφθηκαν ότι ο ΑΙΑΝΤΑΣ δουλεύει. Ζητούσα να παίξω κάποια ταινία που ήξερα ότι υπήρχε και κανείς δεν την είχε ζητήσει, δεν μου την έδιναν και μετά από λίγες ημέρες έβγαине σε άλλο κινηματογράφο. Πίστευαν ότι επειδή ερχόταν κόσμος, έβγαζα και λεφτά και ήθελαν να κάνουν και αυτοί το ίδιο με τις ίδιες ταινίες. Έπαιζα γεωργιανό κινηματογράφο, προγραμματίστηκε για μία εβδομάδα και το διαφήμιζα για 8 συνεχείς εβδομάδες. Μία εβδομάδα πριν πληροφορήθηκα από το γραφείο ότι δεν θα το παίξω εγώ, αλλά ένας κινηματογράφος κάπου στην Μπότσαρη.»

Τάμαριξ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1997»

ΛΕΩΦ. ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΟΛΓΑΣ 105, 546 43 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: (031) 867 860 - 6, TELEFAX: (031) 867 870

e-mail address: enenintaepa @ culture 97. gr

Διεύθυνση έκδοσης: Δημήτρης Καλοκύρης
Διεύθυνση σύνταξης: Γιώργος Σκαμπαρδώνης
Σύμβουλος έκδοσης: Γιώργος Αναστασιάδης
Έρευνα - συνεντεύξεις: Θεοδώρα Αυγέρη, Όλγα Τσαντίλα
Συεργάτες του τεύχους: Στράτος Κερσανίδης, Σπύρος Λαζαρίδης, Βούλα Πα-
λαιολόγου, Γιώργος Τούλας
Σελιδοποίηση - DTP: Κωνσταντίνα Σιδερίδου, Ατελιέ ΟΠΠΕΘ
Γραμματεία: Τατιάνα Παπά Φωτογραφίες: Άννα Τσούκα Τυπογραφικές διορθώ-
σεις: Δημήτρης Ανανιάδης, Μάρθα Βαζάκα Επιμέλεια παραγωγής: Πάνος Χα-
ραμόγλου

ΤΑΜΑΡΙΞ (ή Tamarix). Γένος φυτών της οικογενείας των ταμαρικοειδών, περιλαμβάνον 65 είδη της Ευρώπης, της Ασίας και των παραμεσογείων χωρών. — (Bot.) Τα φυτά του γένους τούτου είναι θάμνοι και δένδρα μετρίου μεγέθους, πολλά κοσμητικά και άλλως χρήσιμα, ευδοκούντα εις ελώδεις και υφαλομύρους γαίας και εις τας υπό των κυμάτων της θαλάσσης βρεχομένας ακτάς. Η ελληνική κλωρίς περιλαμβάνει εξ είδη κοινώς ονομαζόμενα *αρμυρίκια*, *αρμυρίκια*, *μυρίγκες*. Τα κοινότερα είναι: τ. η *αμπεανή*, τ. η *μικρανθής*, και τ. η *παλλάσειος*. Εις τα είδη ταύτα, τα οποία απαντώνται και αλλακού, αναφέρεται η *μυρίκη* των αρχαίων. Εκ των εξωτικών ειδών άξια ιδιαίτερας μνείας είναι τ. η *μαννοφόρος*, ιθαγενής της Αιγύπτου και του Αφγανιστάν, ήτις παράγει, συνεπεία κεντημάτων ενός εντόμου κοκκοειδούς (*Coccus manniparvus*), το μάννα των Βεδουίνων, ουσίαν λευκήν, ήτις πίπτει εκ των κλάδων του δένδρου. — *Τάμαριξ η γαλλική*, μέγα δενδρύλλιον ύψους 5-6 μ., ιθαγενές των παραμεσογείων ακτών της Γαλλίας, της Αλγερίας, της Τύνιδος και της Κορσικής, κοσμητικώτατον, κατάλληλον δια την στερέωσιν των καινούμενων αμμωδών εκτάσεων, και τ. η *αφρικανική*, δενδρύλλιον ιθαγενές της Β. και κεντρικής Αφρικής, της Περσίας, της Αραβίας και των Ινδιών με κοσμητικά άνθη και φύλλα. Τα φύλλα, οι καρποί και αι κηκάδες του χρησιμοποιούνται εις την βυρσοδεψίαν των μαροκανών δερμάτων και ως αντιδυσεντερικόν φάρμακον.

